

STIINTA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI, CONSILIUL LOCAL ȘI CASA DE CULTURĂ I.L. CARAGIALE PLOIEȘTI

revistă de cultură

Ioan Popescu, **FOTOGRAFUL ISTORIEI**

Publicație editată de **Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Local Ploiești și Casa de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești**

Directorul Casei de Cultură:
Marian Dragomir

Redactor-șef:
Dan Gulea

Colaboratori:
Ion Bogdan Lefter
Diana Rînciog
Lucian Sabados
Dorin Stănescu
Haimanale Literare (Vlad Mușat & Marian Neguțu)

Social media:
Nicolescu Cristina

Corectură:
Constanța-Ileana Gulea

Layout&DTP:
Georgiana Kelemen

Colaboratorii pot trimite textele numai în format electronic. Autorii care doresc să fie recenzați în paginile revistei sunt rugați să expedieze cărțile pe adresa redacției. (Ploiești, Piața Eroilor nr. 1A, etaj VII)
Telefon: 0244-578.148
Site: www.casadecultura.ro
Facebook: facebook.com/atitudiniploiesti
Email: atitudini@casadecultura.ro
Tipar: SC 2M Digital SRL
ISSN: 1584-0832

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Coperta 1: Ioan Popescu văzut de Florin Andreescu. Coperta 3 și coperta 4, ilustrația numărului: Ioan Popescu.

Argument - PAG. 1-2

Dan GULEA: *Un dicționar filozofic personal*

Fotograful istoriei - PAG. 3-4

Ioan POPESCU, „în prima linie” (interviu)

Ace - PAG. 5-6

Ion Bogdan LEFTER: *Apariția electoratelor „virtuale”*

Nicolae Manolescu - PAG. 7

Autografe primite- Nicolae BREBAN

Memo - PAG. 8-9

Horia GÂRBEA: „*Pururi tânăr*” sau *Pagini galbene. De vreme*

Noi apariții - PAG. 10

O istorie cu scriitori și critici literari/ O tandrețe strict teoretică/ Victor Brauner

Aide-mémoire (Per amorem) - PAG. 11-14

Daniel PIȘCU: *Remember RADU CĂLIN CRISTEA. Poetul*

Radu Călin CRISTEA: *Patru poeme: concertul la trei mîini/ viața în șosete roz/ blestem modern/ La oglindă...*

Haimanale literare - PAG. 15-18

Poetic Hub la Ploiești: Corina GEORGESCU/ Daria MARUSEAC/ Bianca BOTOACĂ

„TOMA CARAGIU” - PAG. 19-20

Lucian SABADOS: *Repere sentimentale. Cei ce ne-au dat nume (1)*

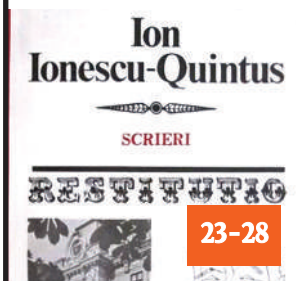
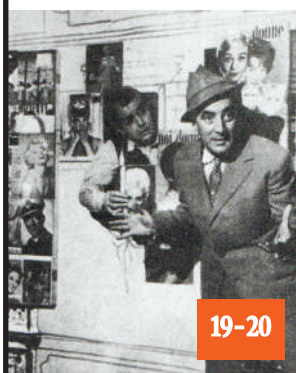
Repere francofone - PAG. 21-22

Diana RÎNCIOG: *Portret de scriitor sloven francfon: Katarina Marinčič*

Istorie locală - PAG. 23-28

Dorin STĂNESCU: *150 de ani de la nașterea lui Ion Ionescu-Quintus (1875-1933)*

Alexandru-Ionuț CRUCERU: *Toponimele Podenii Vechi și Podenii Noi*

SCANEAZĂ
CODUL QR

Un dicționar filozofic personal

Dan Gulea

Romulus Brâncoveanu este un poet optzecist care își redescoperă vocația după mai mulți ani de tăcere. A debutat dificil, trecând prin furcile caudine a nu mai puțin de două culegeri colective: pentru a controla noua generație de poeți, vechiul regim a impus, înaintea volumului personal, regula debutului într-o antologie colectivă, unde, prin firea lucrurilor, valorile sunt inegale – atunci când nu sunt manipulate ideologic, în spiritul rețelelor sociale ale vremurilor. După prezența în *Caietul debutanților* (1980) și, cu un alt grupaj de poeme, în volumul *Nouă poeți* (1984), părea că zarurile fuseseră aruncate – dar debutul propriu-zis se produce abia în 1991, cu *A doua viață a lui D.Q.*

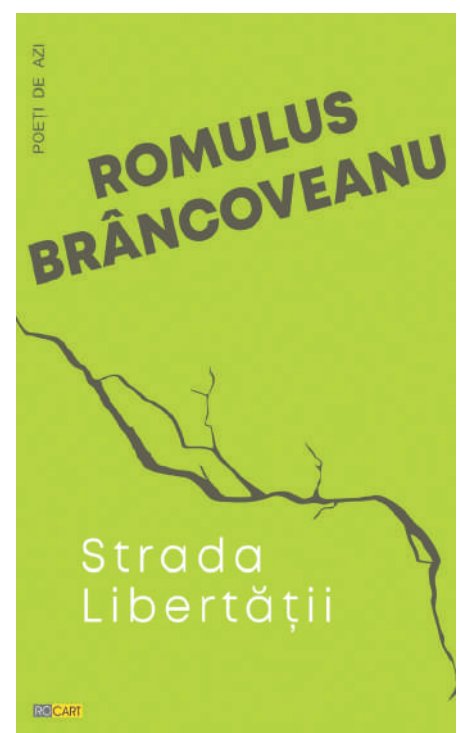
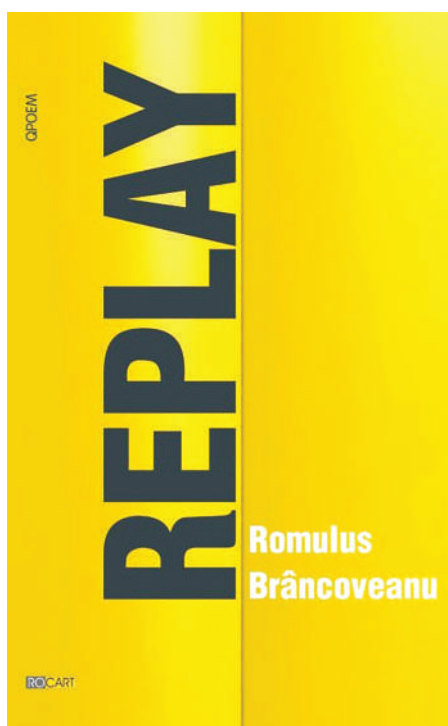
A început o lungă tăcere poetică, pentru că expresivitatea caracteristică se translează în domeniul filozofiei: profesor de filozofie politică și de etică, o vreme decan al Facultății de Filozofie de la Universitatea din București, Romulus Brâncoveanu este interesat de programele metodologice în științele sociale, publicând volume precum *Structura universității, structura cunoașterii* (2008) sau *Democrația românească: teorie și practică* (2019) și ținând cursuri variate de filozofie: filozofie politică, morală, istoria filozofiei politice moderne și contemporane, etică în afaceri, sociologie politică sau teorii politice contemporane.

Deși există multe diferențe, drumul lui Romulus Brâncoveanu este asemănător cu al altor scriitori ce au ales un

răgaz care ar putea fi numit profesional: Gabriela Adameșteanu debutează în 1975, cu *Drumul egal al fiecărei zile*, publică faimoasa *Dimineață pierdută* (1984), iar din 1990 până în 2005 conduce revista 22 a Grupului de Dialog Social, fiind implicată în prima linie a comentariului politic din epoca „anteeuropenistă”; revine la literatură cu *Întâlnirea* (2003). Călin Vlasie, de asemenea, după ce debutase ca poet optzecist, revine abia în 2021 cu nou volum de poeme, „între timp” editând o întreagă generație – un portret corect al optzecismului neputând fi făcut fără a lua în considerație contribuția fundamentală a editorului Călin Vlasie.

Strada Libertății de Romulus Brâncoveanu apare după „întoarcerea” la poezie din *Estimp. 4 poeme* (2023), un pas spre o nouă identitate, o nouă-veche identitate; și cel mai sigur element al noului este recapitularea, înțelegerea trecutului, ceea ce se întâmplă de-a lungul întregului volum.

De la început, o problemă fundamentală, pe care conștiința profesorului de filozofie, a filozofului, o enunță abrupt – relația dintre poezie și filozofie, așa cum a fost statuată de dialogurile platoniciene; personaje din *Republica* sau *Phaidon* sunt evocate încă din primul poem, *Strada Libertății/ Nu semăna cu cea de astăzi*, o trimitere prin personaje de plan secund nu atât la principalele chestiuni ale dialogurilor (izgonirea poeziei din cetatea ideală a făcut să curgă foarte multă cerneală în exegeză, precum și dualismul suflet-corp) – cât la un anumit ambitus, la o atmosferă pe care poetul o recrează, și-o reamintește.

Este atmosfera formării intelectuale, a epocii liceului – apoi a facultății, a primelor modele, a tremurului istoriei, supuse unei evaluări drastice, în numele lui Platon, din care se citează – uneori chiar în original, cum este cu fragmentul din *Phaidon* (dialogul despre moartea lui Socrate, narată de un martor ocular: „noi oamenii suntem una din posesiunile zeilor”...), altele în traducere liberă.

Într-un dicționar platonician de uz propriu, în care „ies la rampă” personajele secundare, repede clasate de hermenutică, pot fi identificați Cherefon, „colegul de liceu”, Glaucon, cel care este „prietenul meu cel mai bun”, dintre „nenorocoși” pot face parte Ion, Simmias, un „căluț din colectivă” poate căpăta dreptate de la „timpul lui Parmenide”, iar Diotima și Zenon îl ajută pe poet să caute „printre rotele/ De magnetofon sensul vieții”.

Cel de-al patrulea și ultimul ciclu al volumului, după „Strada Libertății”, „Natul” și „Asfalt până la poartă” – este „Umbra lui Noica la Densuș”, o descriere a prezentului intelectual prin ceea ce s-ar putea numi sincretism poetic: nu lipsesc invocările romantismului ruinelor, sugerate încă din titlu, reevaluările textului platonician și, cu verbul poeziei, „Nu am dorit să afl// Pricina aceluși «Adio!»/ trecut în bibliografie.” „Opera lui va străluci ca praful dintr-un muzeu”, spune titlul altui poem din același ciclu, lansând o situație caracteristică lui Romulus Brâncoveanu, ce cumulează incertitudinea referentului – o poezie socială, despre imediata concretețe a modelelor intelectuale? – o parabolă despre efemeritatea omului? – o punere în discuție a modelului primordial Platon? – cu acuitatea observației, cu adecvarea la realitate. Pe alocuri, vaticinar: „De aceea întreb [...] Ați fost vreodată viu?/ Ați cunoscut-o pe Salomeea?/ Ați indignat vreodată pe cineva?” Iar când această suită de întrebări devine exhortație („Ca să nu spun ce bine ar fi fost să/ Intrați în foc/ Să trăiți în propria duminică povestea/ Bibliotecii din Alexandria”) – poezia comunică pe mai multe planuri de tip personal; poate că este vorba de faimoasa instituție a Antichității, măcinată de un incendiu – dar poate că are o coloratură mai mioritică, unde „la 100 de km de București, spre Alexandria”, la Vitănești – locul de naștere al lui Noica.

Antinoician, Romulus Brâncoveanu este într-o anumită privință: din cele două constante ale identității românești, Eminescu și Caragiale, aproape lipsește cel de-al doilea; unele urme de umor amar, de autoironie dureroasă palpită în poem. Pentru că, „pare-se, suntem la sfârșit// La sfârșitul sfârșitului daco-roman/ În aplauzele tuturor”. Nenumit, poetul prin excelență este totuși invocat: „Unii spun că el își saluta confrății// Cam așa: *Sus natul!*” Iar aceștia i-ar fi

răspuns: *Sus cu el! Jos cu el!* îi răspund astăzi/ Acoperiții și descoperiții [...] Ce trist sfârșit/ pentru o națiune,/ Construită de pașoptiști, dărmată de acoperiți/ Ce-și calculează raportul cost-beneficiu!”

Pledoariile din „Natul”, din „Umbra lui Noica...” redefinesc tema identității sociale, la prima vedere, în strânsă legătură cu cea a identității personale, a căutării unui drum; un drum predestinat, cu „Asfalt până la poartă”, care a strâns în acest panopticum toate obiectele și ideile caracteristice, cu acuitate dozate într-un timp neliniar, unde pot fi realizate diferite întoarceri, de-a lungul generațiilor. Romulus Brâncoveanu revitalizează așadar o temă ce părea cantonată în zona tradiționalistă în poezia noastră clasică: viața la țară, întoarcerile și rememorările pillatiene, șartul aristocratic, idilismul copilăriei-adolescenței; bineînțeles, nu prin idealizare, ci printr-o puternică infuzie a realului, așa cum se întâmplă și în poezia mai nouă, de extracție basarabească, demistificatoare.

Dar la Brâncoveanu nu este doar un program individual, care circumscrie mizerabilismul inerent ruralismului, ci se integrează acest tip de mizerabilism într-un discurs complex despre identitatea politică, ideologică, ramificat în mod conceptual, raționalizat, în ultimă instanță.

O poezie fără happy-end, directă, dincolo de traume (personale sau moștenite sau primite cu lingurița), fixate doar în calitate de repere temporale: la belle époque, apoi interbelic, colectivizarea, creșterea și speranțele tinerilor din anii 1970, confruntările dure ale anilor 1980, alte și alte arene postdecembriste, până la prezentul manipulabil, care deja nu se mai fixează într-un spațiu atothton, poate călători, astăzi Londra precum ieri Parisul.

„Strada Libertății”, metafora principală a cărții, apare și dispare în toate aceste epoci de formare și de viețuire, prin trimerile la dicționarul platonician de uz personal; în precedentul volum, *Estimp*, se putea citi o parte din acest dicționar, dar încă nu era format pe deplin, citatele trimițând la filozofi în general, nu la unul anume. Mult mai clară este imaginea principală din acest nou volum decât un al patrulea prezumabil timp, „estimpul” – alături de trecut, prezent și viitor – din volumul publicat în 2023. Temele și preocupările sunt, în genere, aceleași – dar focalizarea este mult mai directă în *Strada Libertății*, balastul istoric rămânând în urmă.

Enorma dorință de recuperare ce animă volumele recente ale lui Romulus Brâncoveanu este autentică prin dimensiunea ei confesivă, făcută din perspectiva unui atent observator al lumii contemporane în manifestările ei politice și sociale.

Jurnalistul Ioan Popescu, „în prima linie”

La împlinirea vârstei de 89 de ani, reputatul jurnalist Ioan Popescu (n. 31 iulie 1936) ne-a acordat un interviu despre principalele momente ale vieții și ocupației sale; a parcurs toate treptele profesiei de ziarist, de la corector la editor, cea mai mare parte a activității sale identificându-se cu cea de fotoreporter la *Flamura Prahovei*, începând cu 1966. Își începe cariera în 1958, fiind corespondent regional la ziarul *Sportul popular* și revista *Fotbal*. După 1989 este redactor la ziarul *Prahova Liberă*; a mai condus, ca redactor-șef, săptămânalul *Paralela 45*, publicație a Partidului Republican (președinte prof. univ. dr. Ion Mânzatu), precum și săptămânalele *Curierul de Prahova* și *Gool*. În 1992 fondează săptămânalul *Cheia Succesului*, prima publicație din județ realizată pe computer și, tot în premieră județeană, cu primul număr festiv color, la 30 decembrie 1992. A condus, după 1997, reviste și ziare precum *România economică*, *Jurnalul de Prahova*, *Vocea Prahovei*, *Metropola*, *Opinia românească*. În decursul anilor, a mai colaborat la *Ziarul Ploieștii*, *Prahova*, *Tribuna României*, *Cronica română*, *Curentul*, *România liberă*, *Oglinda literară*, *Literatura și arta*, *Timpul* (Chișinău), *Așii români* (Germania), *Lumea românească* și *Gândacul de Colorado* (SUA), precum și la alte publicații din România și Basarabia. Din anul 2015, membru activ al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. *Oameni de nota zece*, volumul său din 2022, reunește cele mai semnificative interviuri publicate de-a lungul carierei.

Redacția ziarului *Flamura Prahovei*, anii 1960-1970 (din arhiva Ioan Popescu)

În primul rând, al treilea de la stânga la dreapta (conform indicației de pe verso-ul fotografiei): Ioan Popescu; în continuare: Puiu Levensohn (redactor-șef), dna Tulea (secretar de redacție); Nicolae Stoian, Gheorghe Niță, Pârvuță, Ion Voicu, Cristea, Capră (corespondent *Scânteia*), Ion Cucu, Bocioacă, Gh. Popescu, T. Frangu.

Care sunt primele Dvs. amintiri?

Taică-meu a murit la Cotul Donului, pentru eliberarea Basarabiei, și am rămas cu această dorință pentru Basarabia. Nu știu de taică-meu decât că era cizmar, un tip șmecher, care pune flecuri din lemn din ăla tare, iar eu îl întrebam – „De ce nu pui și blanchou?/ Păi lasă-l să se tocească, să mai vină la mine!” Taică-meu cumpăra câte o ciocolată pentru mine și rupea din ea – iar eu urlam, „Cine a rupt din ea?”. Am avut o soră care a fost invidioasă pe mama – stăteam în Malu Roșu, sau Bulevardul Vacilor, pentru că mama, fiind săracă, avea patru clase, nu avea timp să ne dea la școală, mie mi-a spus să învăț o meserie și așa am fost strungar, pe urmă proiectant la IPIP, una-alta. Pe ea a trimis-o, pe la 7-8 ani, la niște rude la București, sus-plasate, el era arhitect. Și a suferit așa de mult pentru că a fost îndepărtată – nu a realizat faptul că îi vroia binele; ce a fost în gândul ei, niciodată n-am știut – nu a avut copii, nu s-a măritat niciodată, suferea cu diferite boli...

În timpul războiului a căzut bomba chiar pe casa noastră, pe Cantacuzino-Râfoveanu. Când au început bombele să cadă, dese ca ploaia, ne-am băgat într-o groapă care urma să fie toaletă – iar bomba a căzut chiar pe casa noastră, ne-a astupat cu pământ, dar am ieșit.

Undeva pe lângă Calul Bălan, era o cârciumă căreia îi zicea așa, la intersecția lui Neculce cu Partizanilor și cu Dobrogei era un adăpost – spre care am plecat și eu, dar nu am mai ajuns, pentru că au început bombardamentele, și asta a fost norocul meu, m-am așezat sub un nuc bătrân, pe Dobrogei, și a căzut bomba chiar pe adăpost și au murit 72 de persoane, dintre care au mai fost recunoscuți doar o mamă cu copilul în brațe. Acolo e și acum un câmp care nu e marcat în niciun fel.

Unde ați făcut școala?

Școala primară în timpul războiului, ne-am refugiat la Coțofenești, la bunicii mei din partea mamei, iar acolo era școală de patru clase și am fost coleg cu Valentin, fiul învățătoarei Ceaușu, o foarte bună învățătoare. Astfel, pentru că nu aveam casă și eram refugiați, eu am mai făcut o dată clasa a patra – ce să fac, să stau să păzesc vacile? Iar la gimnaziu am reușit să venim acasă, la Ploiești.

Am făcut facultatea la București, în 1980-1984, la fără frecvență, cinci ani – ziaristica, se chema „Ștefan Gheorghiu”, unde erau profesori deosebiți și colegi, cum ar fi Radovici, redactorul-șef de la *Contemporanul*, Florin Dochia.

Despre viața de jurnalist, în redacție la *Flamura Prahovei*, care era atmosfera când ați început?

Am început ca corector la *Flamura Prahovei* și eram foarte exigent, stăteam bine cu limba română – trebuia să predau la altul corectura – pentru că înainte ziarul se făcea pe

„tipar înalt” – literă lângă literă, pe urmă vine o placă pe lino-tip – era complicat, nu ca acum, cu offset, pe computer.

Am o poză cu tot grupul de la *Flamura Prahovei*, de prin 1960 – eu sunt cel tânăr, al treilea din dreapta. În această fotografie cu întregul colectiv al ziarului se văd: Puiu Levenhson, șeful, da, dar nu se purta ca un șef, era un om blând; dna Tulea – secretar de redacție; Nicolae Stoian; Gheorghe Nilă – nu mai trăiește; Ion Voicu; Cristea – mai tânăr decât mine; Cârstea Dumitru. Aveam redacția la etajul IV în Casa albă. Era o relație în care ne cunoșteam foarte bine, de zilele festive făceam mese împreună, cu familiile, mergeam în excursii foarte mult.

Am avut pasiunea fotografiei, mai ales că am avut expoziție de artă fotografică, în 1972 la Casa Sindicatelor, tot holul era plin de poze foarte faine – am avut simțul asta artistic, eu și scriu din punct de vedere caligrafic foarte bine.

La corectură era nenorocire, de exemplu, nu aveai voie să desparți cuvântul „Nicolae” de la Nicolae Ceaușescu și a apărut o dată „Nico-lae Ceaușescu”, a scăpat-o un coleg, ce i-au făcut ăluia... Noi făceam cu rândul la corectură și atunci nu era tura mea. Aveam în redacție și un fel de securist, un cenzor, pe lângă corectori și tehnoredactor, care vedea textele în mare, nu se uita decât dacă era vreo greșeală de interpretare, de felul ăsta.

Din redacție, cu cine vă înțelegeați cel mai bine?

Cel mai bine, cu Stoian, secretar de redacție, eram cel mai bun prieten, el îmi respecta toate deciziile mele, atunci când era de serviciu – până la tipografie, ziarul trebuia să treacă pe la corectură, pe la cenzor. Uneori, Stoian se supăra, pentru că trebuia să intre peste modificările mele, peste virgulele mele; stătea undeva vizavi de Hale, la bloc.

Ca fotograf, fotografiile cu Ceaușescu și cu alți oficiali le primeam de la București, de la Agerpres, iar dacă făceam noi, fotografiile trebuiau văzute și corectate de Agerpres, altfel nu puteau apărea. Astfel, în jurul lui Ceaușescu nu avea voie să apară nimeni, trebuiau șterși, retușați și m-am dus la ăia, domnule, nu e cazul, mă pricep eu să fac, am dat probă acolo, mi-au dat guașă, cu pensulă – și am retușat ce trebuia, m-au apreciat – dar o prostie tot am făcut odată: pentru că Ceaușescu trebuia să fie singur, să nu fie nimeni în spatele lui – și l-am retușat pe cel din spate, dar i-am uitat piciorul și a apărut Ceaușescu cu trei picioare... Așa m-au penalizat financiar – dar mai mult pe ăla care era cenzorul, pentru că nu a văzut „dihania”.

Ritmul la redacție era foarte tare, pentru că, în primul rând era seriozitate – dar și plăcere, și frică să nu calci cuvântul partidului. Eu, cel puțin, când plecam acasă, eram eliberat, îmi aprindeam o țigare și mă eliberam de stres.

Pe de altă parte, în Casa albă, la etajul VIII, era bufet, iar

Ioan Popescu, elev (1951)

Ioan Popescu, în prezent

membrii de partid stăteau la rând. Acolo am mâncat prima dată banane, nici nu știam ce sunt alea – și nu numai eu; în anii de lipsuri, vorbeam cu Florica, gestionara, și mai luam de acolo pui. Odată, Mircea Ionescu, care era primar atunci, de profesie economist, venea la bufet și se băga în față, iar eu eram singurul care îi spunea: „To’arșul, ce facem, nu stăm la rând?”/ „Haide mă, că mă grăbesc!”

Ați făcut câteva poze extraordinare, de pildă cea cu de Gaule, când a venit în centrul orașului, ați fost în prima linie – au trecut mulți oameni prin fața obiectivului Dvs.

Da, era cu Ceaușescu, în centru, atunci veneau de la Târgoviște. Da, am făcut poze multora: Hrușciiov la fabrica „Dorobanțul”, de exemplu. Apoi, am o poză cu Ceaușescu – nu mai știu pe unde e, vizitează Halele, și toate produsele erau congelate în vitrine, pentru că în magazine nu se găsea nimic.

Apoi, la defilări, la evenimente stăteam cocoțat pe scară, ca să fac poze de sus, mai spectaculoase, o scară pusă pe un stâlp – și odată am alunecat pe scara aia și mi s-a agățat pantaloni de scară și m-am protejat cu aparatul. Tribuna era,

tradițional, la rondul I, pe stânga, cum te duci spre gară.

La cutremurul din 1977 am fost de serviciu la Casa albă – ce știu e că se zguduiau pereții ăia și stâlpii, dar a rezistat clădirea; m-am dus acasă repede, nevastă-mea era acasă singură, stăteam pe Topârceanu, vizavi de școala UCECOM, la ultimul bloc – era un apartament foarte mic, tip ceaușist, și aveam cazan de baie, care căzuse – televizorul, în mijlocul camerei, se făcuse bucăți – eu eram bucuros că soția mea scăpase cu viață și că nu a pățit nimic. Am luat televizorul, așa descleiat (și în zilele de astăzi televizorul îți mănâncă zilele), l-am legat cu sfoară – și a pornit până la urmă, mergea.

Cum a fost la Revoluție?

Inițial, pe mine m-a prins pe baricade, la București. De acolo am venit urgent la Ploiești, eram foarte convinși de revoluția asta, mai ales că erau mari nemulțumirile fostului regim, de multe ori trebuia să înjur în mine, așa. Pe 23 decembrie a apărut primul număr din *Prahova liberă*, am participat la primul număr, care avea doar două pagini – și niciun articol nu era semnat, de frică.

(interviu realizat de Dan Gulea)

Apariția electoratelor „virtuale”

Ion Bogdan Lefter

Vremuri tulburi, complicate, dificile, îngrijorătoare. Le-am descris în numerele 46, 47 și 48 din *Atitudini*, cu trei explicații, amînînd concluzia ultimei. Iată-o acum, după ce mi-am luat data trecută precauția de a spune că nu e ușor de formulat, căci ar putea părea discriminatorie, arogantă, „intelectualistă”.

Recapitulez cele trei explicații:

Prima: crizele succesive și/sau suprapuse din ultimele aproape două decenii sau poate chiar un sfert de secol, care au alimentat angoasele sociale, naționalismele, extremismele.

A doua: expansiunea *mass media* și apariția Internetului, și el în ramificare rapidă, cu consecințe „consumiste” și „tabloidiste” galopante.

A treia: progresele cele mai recente ale rețelei globale, care au permis rulajul unor cantități tot mai mari de informație, drept care a putut avea succes o platformă exclusiv video, de afișaj a milioane și miliarde de filmulețe de către oricine, spre consumul tuturor, cu mare succes la publicul foarte-foarte larg care nu citește, doar privește imagini.

Concluzia cea greu de tras, de spus e următoarea: asistăm la un nou tip de manipulare electorală a categoriilor de cetățeni care pînă nu demult confirmau inerțial structura de vot a centrelor urbane, decisă de publicul informat sau influențată de politicieni prin mijloace „clasice”, în marjele de creștere limitate permise de vechile mobilizări de campanie – mitinguri, cadouri electorale, clientelisme etc. Acum mulțimile nu mai sînt chemate decît rareori în spații publice și nu se mai împart beneficii directe. Conectați la platformele virtuale, oamenii se simt laolaltă „online”, iar cînd se dă totuși adunarea într-o zi anume și-ntr-un loc precis, după ce 1 milion de „folăuărși” promit printr-un „click” că vor participa, se prezintă cîteva sute dintre cei mai naivi naivi. Totul manevrat de cercuri de strategii din țară și din marile dictaturi mondiale care oferă ceva plăți doar „influenșărilor” locali, în timp ce „influențații”, satisfăcuți în ciclurile politice precedente de cadouri insignifiante precum sticlele de ulei, pungile cu zahăr, gălețile de plastic sau măcar afișele-portrete ale catindaților locali, stegulețe, insigne distribuite la mitingurile electorale, nu mai primesc chiar nimic, doar fantasmă „patriotice” sau „paranormale” pe ecranele computerelor și-ale telefoanelor mobile și eventual înscrierea pe liste pentru obținerea unor case de 35.000 de euro care nu se vor construi nicio dată (vezi recunoașterea cinică a demagogului care le-a promis în 2024: n-a fost decît o formă de „marketing” politic, adică o minciună!).

Sistematizate, cele două etape ale operațiunii sînt: pre-

gătirea terenului prin extinderea fluxurilor video care furnizează imagini „tabloide”, știri false spectaculoase, iluzii „consumiste”, amenințări destabilizatoare; și bombardamentul preelectoral manipulator, care oferă miraculoase soluții „salvatoare”.

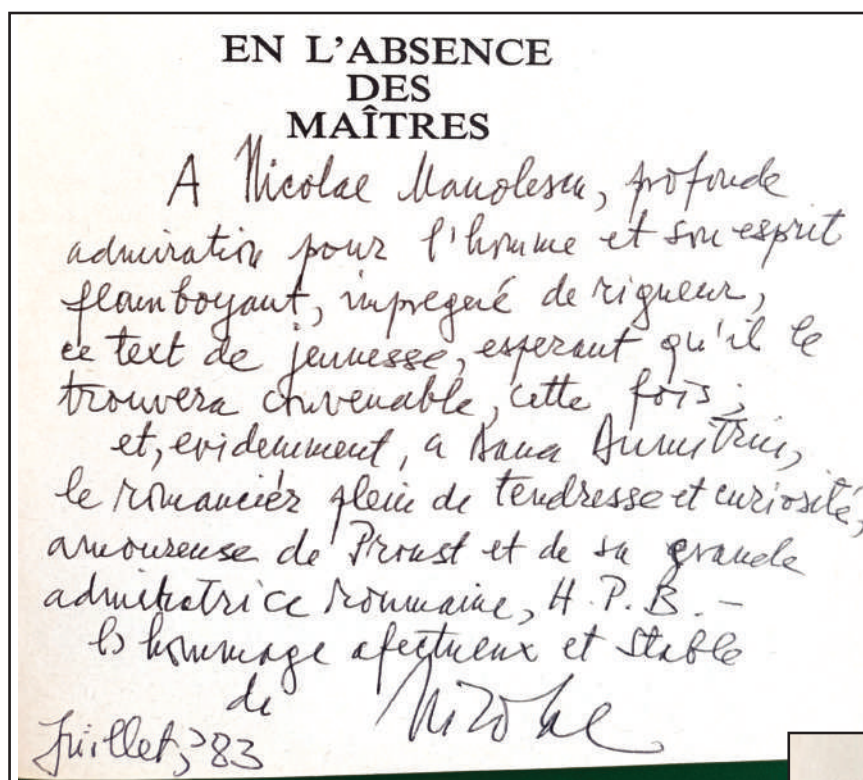
În locul opțiunilor partizane vechi și relativ stabile, care-i vizau pe candidații partidelor principale, au apărut astfel un soi de electorate „virtuale”, mobilizate doar în ultimele săptămîni de dinaintea scrutinelor: ultra-„radicalizații”, îndîrjiți care-și revarsă furia „anti-sistem”, ieșind din universul virtual în cel real doar pentru a-i vota pe populiști, izolaționiști, anti-democrați, extremiști, cu sentimentul participării – culmea! – la un act justițiar, la facerea de „dreptate”.

În alegerile noastre din noiembrie-decembrie 2024 s-au petrecut asemenea lucruri, cu încălcarea legislației electorale naționale și a reglementărilor europene (Directiva Serviciilor Digitale/ Digital Services Act adoptată de Parlamentul de la Strasbourg).

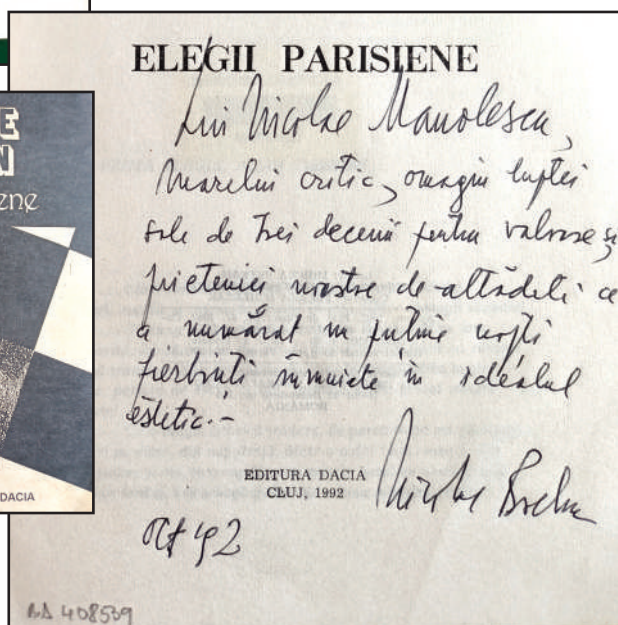
Vicierea procesului electoral, probată de serviciile de informații și de comunicații ale statului român, a determinat anularea primului tur al prezidențialelor și reprogramearea întregului proces pentru luna mai 2025. În ambele faze, din competiție au fost excluși candidații extremiști, căci ideile lor, susținute în spațiul public și acum, și-n anii precedenți, au sfidat legislația, au instigat uneori la dezordine publică și la răsturnarea ordinii de stat, au fost limpede anticonstituționale. Democrațiile lumii ne-au susținut, au organizat audieri speciale pe tema alegerilor din România și i-au adus la ordine pe administratorii platformelor de comunicare internaționale.

Am trecut hopul. Candidatul democrat l-a învins în finala de pe 18 mai pe naționalistul manipulator. Dar rămîn valabile marile probleme de toate felurile, imediate sau de fond: deficitul bugetar foarte grav al României actuale, care nu poate fi diminuat decît printr-o guvernare de fermă austeritate reformistă, și distorsiunile sistemice ale statului, imposibil de eliminat altfel decît printr-o amplă reconstrucție instituțională. Avem o organizare teritorială învechită, o administrație hipertrofiată, beneficiară de remunerații exagerate, o legislație electorală incorectă în zona autorităților locale ș.a.m.d. Multe și dificile lucruri de făcut în vremuri tulburi, complicate.

Între timp, manipulările de „pregătire a terenului” pentru viitoarele scrutinuri continuă. Supratema perioadei fiind aceea a creării de mecanisme de apărare a democrației în fața acestor noi forme de atac, și la noi, și pretutindeni pe Planetă...

„În absența stăpânilor (1966) este întâiul roman brebanian în totalitate. Tiparul moral al prozei scriitorului nu va mai fi niciodată schimbat de atunci încolo. Ceea ce atrage atenția este densitatea fizică a prozei, fără spații vide, așa-zicând corporalitatea ei. Totodată, natura conflictuală și violentă a caracterelor și relațiilor. Personajele lui Breban se pândesc, se urmăresc, se vânează, ca animalele de pradă [...] Critica anilor '60 i-a intuit cu dificultate formula, care nu era aceea analitică și introspectivă din romanul doric sau ionic de dinainte de război. Psihologiile nu sunt nici coerente, nici verosimile. Par manipulate de un narator mai degrabă interesat de un nivel biologic ori pur sexual al relațiilor interumane decât de acela social ori moral obișnuit [...] Când scria *În absența stăpânilor*, încă neconsacratului romancier i se îngăduia cel mult inventarierea discretă a tipurilor biologice cu pricina, nu și dezvăluirea naturii politice a raporturilor. A considera această natură mai mult decât o sugestie, cum fac unii critici astăzi, este a interveni în trecutul literaturii printr-o actualizare abuzivă. A trecut în schimb nerelevat modul provocator al romancierului de a înfățișa cazuri sau destine, forțând psihologia, disprețuind convențiile de tot felul și obligându-și cititorul să-i accepte propriile reguli ale jocului, inclusiv cele legate de limbaj. Nici un personaj din *În absența stăpânilor* nu e de la un capăt la altul consecvent. Unele sunt neverosimile [...] Fără a se sinchisi de acuratețea gramaticală a expresiei, romancierul inventează un nou chip de-a face curte cititorului: nu trezindu-i simpatia, interesul, seducându-l adică, ci șocându-l, oripilându-l [...] Metoda de a se face dezagreabil, moral și stilistic, ca să-și cucerească și stăpânească cititorul a fost brevetată în romanul românesc de Nicolae Breban [...] Memorialistica [...] e abundentă, tendențioasă și, mai cu seamă când se referă la epoca de după 1989, plină de frustrări și de inexactități factuale, ceea ce îi scade drastic valoarea de document. S-ar zice că e o modă printre romancierii convertiți la memorialistică: și Buzura, și Țoiu, și Nedelcovici procedează la fel. În plan literar, nu excelează nici prin evocări, nici prin portrete, redactarea fiind mai peste tot neglijentă. Este evident că lui N. Breban nu-i prisosește vocația pentru astfel de scrieri «minore», în care nu vede decât prilejul de a polemiza, nu totdeauna cordial, cu confracții și a lăsa despre sine o imagine avantajoasă.” (din *Istoria critică a literaturii române*, 2008).

Par manipulate de un narator mai degrabă interesat de un nivel biologic ori pur sexual al relațiilor interumane decât de acela social ori moral obișnuit [...] Când scria *În absența stăpânilor*, încă neconsacratului romancier i se îngăduia cel mult inventarierea discretă a tipurilor biologice cu pricina, nu și dezvăluirea naturii politice a raporturilor. A considera această natură mai mult decât o sugestie, cum fac unii critici astăzi, este a interveni în trecutul literaturii printr-o actualizare abuzivă. A trecut în schimb nerelevat modul provocator al romancierului de a înfățișa cazuri sau destine, forțând psihologia, disprețuind convențiile de tot felul și obligându-și cititorul să-i accepte propriile reguli ale jocului, inclusiv cele legate de limbaj. Nici un personaj din *În absența stăpânilor* nu e de la un capăt la altul consecvent. Unele sunt neverosimile [...] Fără a se sinchisi de acuratețea gramaticală a expresiei, romancierul inventează un nou chip de-a face curte cititorului: nu trezindu-i simpatia, interesul, seducându-l adică, ci șocându-l, oripilându-l [...] Metoda de a se face dezagreabil, moral și stilistic, ca să-și cucerească și stăpânească cititorul a fost brevetată în romanul românesc de Nicolae Breban [...]

Memorialistica [...] e abundentă, tendențioasă și, mai cu seamă când se referă la epoca de după 1989, plină de frustrări și de inexactități factuale, ceea ce îi scade drastic valoarea de document. S-ar zice că e o modă printre romancierii convertiți la memorialistică: și Buzura, și Țoiu, și Nedelcovici procedează la fel. În plan literar, nu excelează nici prin evocări, nici prin portrete, redactarea fiind mai peste tot neglijentă. Este evident că lui N. Breban nu-i prisosește vocația pentru astfel de scrieri «minore», în care nu vede decât prilejul de a polemiza, nu totdeauna cordial, cu confracții și a lăsa despre sine o imagine avantajoasă.” (din *Istoria critică a literaturii române*, 2008).

(exemplare din patrimoniul BCU București; traducerea romanului *În absența stăpânilor* a fost realizată de Virgil Tănase)

„Pururi tânăr” sau Pagini galbene. De vreme

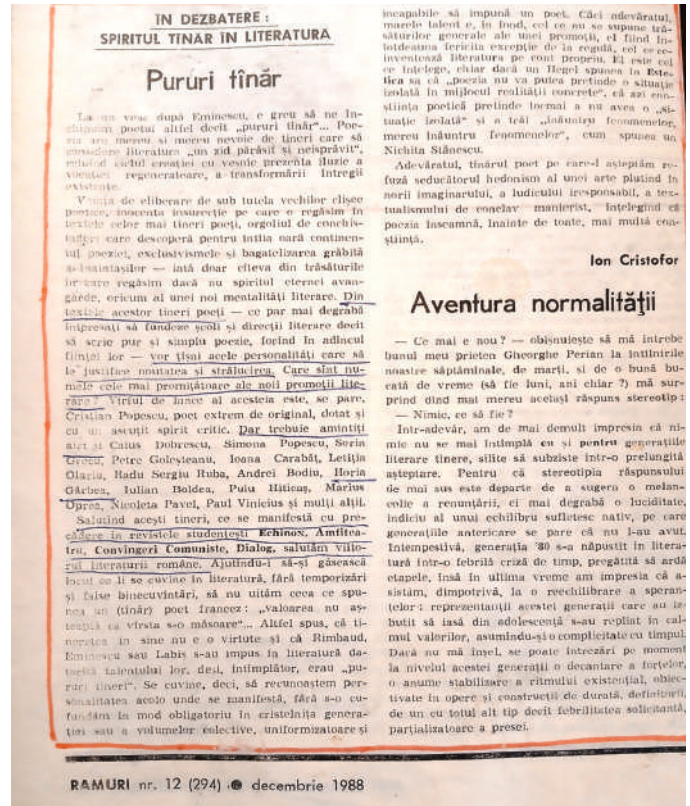
Horia Gârbea

A fost (era să zic odată) o vreme în care cel mai mic semn pe care îl dădea o revistă despre ceea ce scriam, eu sau colegii mei de generație era vînat de noi, citit de mai multe ori și arhivat. Cenzura veghea cu vigilență sporită asupra tinerilor autori, reviste erau puține, ceea ce sporea enorm prestigiul celor care ajungeau să publice în ele și, de regulă, cele care publicau tineri erau mai ales cele studențești. Destul de puține și ele.

Am debutat în *Amfiteatru*, în 1982, cu poezie, și am repetat experiența, am mai avut un grupaj în *Luceafărul* cu ocazia premiului acestei reviste la Concursul Nicolae Labiș, în 1986. În rest, reviste studențești și, prin voia unor redactori care-mi acordau încredere (Ioanichie Olteanu, Eugenia Tudor-Anton, apoi Mircea Scarlat, fie pomeniți cu toții), scriam recenzii în *Viața Românească*. Tot recenzii mă invitase Laurențiu Ulici să scriu în *Contemporanul* prin 1988, cînd mai scriam și la *Tribuna României*. În rest, mai nimic pînă după 1989.

În acest context, în care despre vreun volum de debut puteam doar să visez, alături de alți „nouăzeciști”, orice mențiune mărunță într-o foaie tipărită era o decorație. Și respectiva pagină era arhivată cu grijă. De aceea pot avea acum în față un fascicol de patru pagini (7, 8, 9 și 10) din numărul 12, decembrie 1988, al revistei *Ramuri*. Revista avea inițiativa să publice atunci, cu un an înainte de eliberarea de comunism, o „dezbateră” cu titlul „Spiritul tânăr în literatură”. Pagina 10 și cel puțin încă una „care-mi lipsește se ocupau de „Scriitorii tineri și cărțile lor” prin recenzii la volume de Ioan Buduca (*După Socrate*, debutul său), Olga Nemeș (?), Cristian Teodorescu (*Tainele inimei*, primul lui roman), Liviu Antonesei, Jean Băileșteanu, Gh. Crăciun, Cornel Brahaș, Aurel Dumitrașcu. În paginile 8 și 9, care erau mijlocul revistei, aceasta avînd așadar 16 pagini, semnau proză Ioan Groșan și Nic. Iliescu, poezie Patrel Berceanu, Dan Ion Nasta și Florea Miu.

Partea de jos a paginilor 7, 8 și 9 era ocupată de dezbateră propriu zisă în care se pronunțau Ion Cristofor, Ștefan Borbély, Romeo Magherescu, Marian Drăghici și Tudor Dumitru Savu. Motivul pentru care am păstrat pagina a fost acela că Ion Cristofor, față de colegii lui de dezbateră care scriau generalități, cu excepția lui Marian Drăghici ce se referea însă la debutul lui în Cenaclul *Ramuri*, menționînd scriitorii craioveni care l-au

întîmpinat, menționa nume și publicații. Articolul său se intitula „Pururi tânăr”.

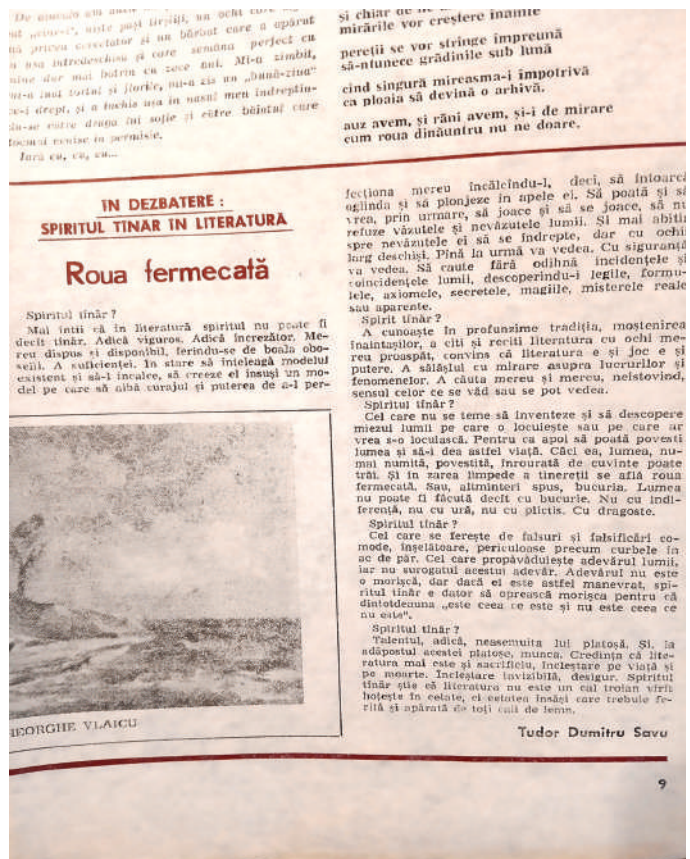
Dintre poezii înșirați de el, Ion Cristofor credea că „vor fișni acele personalități care să le justifice (textelor) noutatea și strălucirea”. Poetul clujean, el însuși tânăr, dar „serios băiat”, pornit deja pe drumul consacrării, îl numește „vîrf de lance”, numire atenuată de un prudent „se pare”, pe Cristian Popescu. Volumul de debut al acestuia, „Cuvînt

înainte”, subțire și drastic scuturat la cenzură, apăruse totuși la Cartea Românească în acel an.

În continuare, Ion Cristofor înșiră și alți poeți tineri care „trebuie amintiți” alături de „și mulți alții”. Lista, pe care noi, tinerii, o numeam ironic „pomelnic”, fără însă a omite să ne bucurăm dacă figuram în el, cuprinde 14 nume, 15 cu Cristian Popescu. O reproduc aici nu pentru a mă lăuda că figurez în ea, la poziția a noua, ci pentru a arăta cititorilor cât de capricios e destinul literar. Acum putem aprecia ce s-a ales din „lista lui Cristofor” după 37 de ani de luptă cu sintaxa. Trebuie spus că el nu s-a înșelat, rata lui de succes în numirea celor care „vor țîșni” trece de 60%, ceea ce mi se pare foarte mult. Nu uit că cel puțin două nume au dispărut din viața literară din motive ce nu li se pot imputa și țin de farsele aceluiași destin. Așadar, Ion Cristofor miza pe Caius Dobrescu, Simona Popescu, Sorin Grecu, Petre Goleșteanu, Ioana Carabăț, Letiția Olariu, Radu Sergiu Ruba, Andrei Bodiu, Horia Gârbea, Iulian Boldea, Puiu Hiticaș, Marius Oprea, Nicoleta Pavel, Paul Vinicius.

La stadiul presei literare din 1988, circulația numelor unor tineri scriitori era extrem de restrânsă și e uimitor că Ion Cristofor reținuse atâtea și saluta „acești tineri ce se manifestă cu precădere în revistele studențești”. El sugera, îndrăzneț, ca tinerii să fie ajutați să-și găsească locul în literatură „fără temporizări”. Autoritățile făceau exact pe dos, noi eram deja „temporizați” de vreo 5 ani în sensul în care mulți dintre cei numiți aveam volume cu care însă vom debuta abia după 1990, cu excepția lui Radu Sergiu Ruba, mai vîrstnic, și Cristian Popescu.

Patru pagini îngălbenite de trecerea timpului pot fi prilej de amintiri plăcute și reflecții. Ca unul care mă ocup

azi de o revistă „a tinerilor” și am văzut multe dintre meandrele destinale știu că, în materie de tineri scriitori, listele și ierarhiile prezentului nu pot fi confirmate de viitor. Talentele există, „multe bat la poarta vieții”, dar versul următor se cunoaște. Se cuvine să mizăm pe tineri, avînd conștiința că fiecare soldat, chiar cu trese de frunză, poartă în gibernă bastonul de mareșal dar și, posibil, glonțul sinucigaș. Să fim, totuși, optimiști.

În cadrul concursului de poezie „Frunză verde de albastru”, ediția a III-a, organizat de Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a municipiului Ploiești în parteneriat cu Casa memorială „Nichita Stănescu”, secție a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, a fost desemnat câștigător poemul „Regatul copilăriei” al elevei Coșoreanu Laura-Mihaela (15 ani), din clasa a VIII-a A de la Școala Gimnazială „Cănuță Ionescu”, Urlați.

Juriul a fost alcătuit din Marian Dragomir, directorul Casei de Cultură, prof. dr. Corina Barbu, muzeograf Argentina Istrătescu.

În vatra timpului, cu pași de zmeu,
Se joacă vîntul printre gânduri, greu,
Cu mingi de soare și cu zmeie-albastre,
Pictăm pe cer iluzii și dezastre.

Sunt regele unui regat de cretă,

Unde trotuarul prinde-o viață discretă,
Șotronul scrie legi în praf uitat,
Iar răsul curge ca un râu sărat.

Păpuși de frunze țesem în tăceri,
Și le dăm glas în vîntul de păreri,
În podul casei, tainic, printre stele,
Ascundem vise – licurici rebele.

Ne prindem umbra-n jocul de tăcere,
Ne-mpleticim pe creste de durere,
Ne facem scut din foi de aventură,
Și ne hrănim cu dor de altă tură.

Dar iată! Vremea-și scoate haine vechi,
Ne pierde-n bucuria unor vremi perechi,
Și-n jocul mare-al lumii, fără să vrem devenim
Figurine de lut în mâini de destin.

O istorie cu scriitori și critici literari (ed. Ștefan Fircă) de la Editura Universității din București (2025, 222p.) cuprinde Actele Colocviului Aniversar al Facultății de Litere de la Universitatea din București (2-4 noiembrie 2023). „Nimic nu ar da o idee mai exactă a bucuriei de a face parte din Departamentul de Studii Literare decât o serie de dialoguri cu scriitorii care ne sunt, cum se zicea odată, colegi de catedră” – afirmă editorul acestui volum. Astfel, pot fi citite interviuri cu Mircea Cărtărescu, Ioana Pârvulescu, Simona Popescu, Caius Dobrescu, Ion Manolescu, alături de teme diverse: *Remember 1956: o toamnă convulsivă la Filologia bucureșteană* (George Ardeleanu), *„Arta prozatorilor români” ca istorie a literaturii* (Dan Gulea), *G. Călinescu și poetica radioului* (Luana Stroe), *Scrierea și rescrierea istoriei literare. De la G. Călinescu la Nicolae Manolescu* (Răzvan Voncu), *Modelul Paul Cornea și studiile literare românești* (Paul Cernat), *Ștefan Cazimir sau despre (auto)ironie și umor în exegeza literară* (Cătrinel Popa), *Mihai Zamfir și istoria stilistică a literaturii române* (Antonio Patraș), *Neuropsihologia prozei interbelice. O analiză cognitivă* (Ion Manolescu), *Interbelicul românesc printre modernismele planetare* (Ștefan Fircă), *Partea lor de poveste. Reprezentări culturale ale avorturilor clandestine din comunismul românesc* (Andreea Zavisca).

O tandrețe strict teoretică este al doilea volum de tip antologie al grupului Noise Poetry (după *Ce-ți spui noaptea înainte de culcare*, Editura Cartex, 2024), alcătuită de Mihai Marian (Editura Cartex, 2025, 192 p.), sub semnul poetic al Angelei Marinescu, prin mottoul „Într-o noapte de iunie, când aerul a devenit un cuțit/ cineva și-a smuls masca. În locul ei a rămas/ o Sticlă Mată ce rânjea peste capetele noastre”. Printre cei aproape cincizeci de autori (cu ocupații diverse: studenți, profesori, medici, elevi, librari) este prezent și Marian Neguțu, colaboratorul nostru, din grupul Haimanale Literare, alături de poeți precum Andrew Davidson-Novosivschei sau Silviu Gongonea, fiecare autor fiind prezent cu două sau trei texte.

Victor Brauner. Pictorul vizionar este una dintre cele mai recente apariții în colecția de biografii romanțate a Editurii Polirom; concepută de Valentina Iancu, specialistă de renume în avangardele vizuale, volumul are o interesantă intrigă ce pune în evidență un mare pictor suprarealist, puțin cunoscut publicului larg, prin două mari idei – prietenia și moartea, așa cum a afirmat autoarea în cadrul lansării de la Editura Elstar din Câmpina, desfășurată chiar ziua în care se împlineau 122 de ani de la nașterea pictorului, din 15 iunie 1903.

Al cincilea matineu cultural Elstar, ținut de cunoscuta organizatoare de evenimente culturale Lorena Crintea, managerul librăriei Elstar, a fost o foarte bună ocazie de a observa harta avangardei românești și locul pe care îl ocupă Câmpina, dar și Ploiești aici – prin personalități precum Geo Bogza, Al. Tudor-Miu, prin tipărirea cu aproape 100 de ani în urmă a unor reviste-cult de felul lui *Urmuz* sau al cotidianului local *Strada*.

Publicul și autoarea biografiei Victor Brauner (în centru, cu flori), la librăria Elstar din Câmpina

REMEMBER RADU CĂLIN CRISTEA

Poetul

Daniel PIȘCU

Revin, după episoadele din *Observator cultural*, cu „Rememberul” Radu Călin Cristea, aducând acum în atenție (atâta cât se poate!) cititorilor de poezie, în/dintr-o retorică optzecistă, nu fără a remarca și un anume precursoriat „nouă” și „douămiist” al său, ca discurs existențial și paginant, uneori chiar hiatic, patru poeme de-ale sale, „bătute la mașină” (dactilografiate), pe care le dețin cu mare grijă. Vă invit, așadar, mai jos să descoperiți și fața sa lirică, de mare calitate, cvasineștiută și nediscutată.

Nu-mi amintesc bine cum au ajuns cele câteva poeme ale sale la mine (mi le-a trimis în plicurile cu scrisori pe care mi le-a adresat? Sau le am din vremea studenției?) și, când Radu m-a anunțat că ar vrea să scoatem și noi amândoi o carte de poeme: *Tandem* (tot la Litera), faptul acesta m-a bucurat și totodată m-a luat prin surprindere. Nu-l cunoșteam aproape deloc ca poet. El mai mult cocheta, mima cu discreție, plutind într-un abur misteroid, într-un turn de fildeș al său, postura de poet (pe care nu și-a devoalat-o explicit), nepunându-și-o în valoare decât prin niște concursuri studențești la care a și câștigat câteva premii. Și mai am și revelația că se amuza copios în sinea lui, incitându-ne de multe ori, pe noi, unii luniști, la mici „giumbușlucuri” lirice sau ludice, ascultând și râzând cu inima deschisă ori de câte ori acestea îi plăceau. El prefera să privească ex pars, cu detașare, spectacolul poetic, optând, ca președinte al Cenaclului, pentru intervenții critice precursante (înainte ca proful și mentorul N. Manolescu să aibă cuvintele concluzionante), propria sa menire de critic literar dezvăluindu-și-o haristic cu precădere în articolele din *Amfiteatru* sau în rubrica lui din *Familia* și, mai extins, în cartea sa de la Albatros despre Emil Botta. Cunoșteam, de asemenea, că o altă preferință a lui, în mod egalitar, era Ștefan Aug. Doinaș, pe care îl avea în vedere cu o antologie și pentru un studiu, despre celelalte simpatii poetice

nepronunțându-se (cel puțin față de mine) în mod accentuat, direct. Așadar, meritele lui multiple: critic, jurnalist, scriitor, analist politic, creator și conducător de instituții nonformale, dar cu un fond vast și atât de interesante și novatoare pentru acea epocă, au prevalat în fața grijii pentru propria sa creație lirică, situată într-un discurs echilibrat, existențial-ludic și intertextualizant, presărat cu „șopârle” anticenzuristice evidente însă pentru cine avea/are ochi și urechi să le vadă și audă, de o mare anvergură, necontestantă axiologic. Din păcate, în majoritatea cărților (studii, istorii etc.) referitoare la invidiatul și legendarul cenaclu, numele său a fost ocolit sau estompat într-un mod revoltător. De aceea mă simt obligat și în același timp ușurat că mi-am îndeplinit, chiar și parțial, o datorie pentru un adevăr inamovibil, publicând cele trei episoade „Remember R. C. C.” și, iată, acum patru poeme de-ale sale (cel de-al cincilea, o parodie după *Oda* lui Eminescu fiind încadrat/ă într-una din scrisorile apărute în *Observator cultural*, nr. 1234 din 20 nov. 2024).

Patru POEME de RADU CĂLIN CRISTEA

concertul la trei mâini

era pe vremea cînd tizul meu șamanul adolphe nu descoperise încă pilula transformării domnișoarelor moarte în lebede vii drept pentru care domnișoarele vii erau moarte după distracții vînau delfini cu elasticul portjartierului deviau prin hipnoză direcția clorofilei prin ferigi își tăiaseră un sîn cu coarda sacră și dormeau numai în pepenării în falanster selecte și fără prejudecăți se dădeau în scrînciob pînă le adunai cu fîrașul în nopțile cu plus șaizeci și nouă de grade se adunau într-o moară roșie la marginea comitatului și făceau trafic de influență sorbeau cu paiul de orz băutura aceea cu nume îngrozitor se prăbușeau pe faleze și rămîneau însărcinate la prima adiere de vînt ehei fug timpurile noastre șchiopătînd

a venit apoi vremea cînd într-o după amiază la tropice beat orb surd și desculț șamanul adolphe toboșarul timpurilor noi cristosul nostru și cristosul vostru și cristosul lui om de nimic și cetățean siberian vesti bîlbîindu-se venirea timpurilor noi și vai pe dată din mare ieși o sirenă cu vocea subțire și se porni un vîrtej ce smulse din cronici primele șapte file și culcă la pămînt toate domnișoarele ce încă mai aveau zile și le trăzni în moalele capului pentru că erau tîmpe și calofile

și se țineau numai de șireturi și de fitile și scui-pau semințe în cutia cu mile și de la vîrste nubile se vindeau proprietarilor de lubrefianți și șenile și atunci le făcu pre toate adolphe lebede și le împinse lin spre lacul înghețat și ele călcară pe urmele poetului lamartine și merșeră ele ce merșeră și fără să simtă măcar intrară în literatură

acum e acum șamanul adolphe se plimbă prin bois de boulogne într-o superb cadrilată cămașă de forță au trecut vremile-acelea vremi de fapte strălucite însă

triste și amare legi năravuri se-ndulcesc te plimbi prin codri simbolici ca prin pîntecul mamei și pumnul tău moale strînge granule pentru recolta îndepărtată și limba ta lipicioasă prinde insecte mici fragmente de rocă rădăcini filiforme ramuri verzi mentolate arome sălcii cauți cu buzele întredeschise imaginea cea mai limpede care să-ți amintească de tine privești în jur și nu vezi decît oasele tale foița roz a timpanelor fibra dezgolită a mușchilor ca beteala spumoasă pe bradul de crăciun te plimbi printre simboluri ca prin pîntecul mamei treci sub salcîmi ce nu mai există nu mai au frunze nici flori mirosul s-a scurs în pămînt ca un trăznet dovecii au devenit sfere urcînd în ceruri la dumnezeul lor parmenide sufletul ni s-a furat carnea noastră s-a uscat sîntem moaștele arse pe rug în noaptea sfîntului bartolomeu ne plimbăm printre simboluri și cădem la rădăcina lor și am vrea să murim cu capul întors ca roland spre dulcea franță nu mai privim decît înainte

din tubul de oxigen al fratelui pierre nici el n-a avut niciodată curajul să privească dincolo să vadă dacă nu cumva becurile ei au devenit piromane dacă încă mai păstrează ghiudemul sub șaua răposatului unchi valentin ce să văd spunea ea dezbrăcîndu-și pulovărul roșu ce să văd spunea el punîndu-și pe cap tichia de noapte ce prostie să te împiedici tocmai pe treptele cunoașterii

din visul lor s-a născut acest poem sfîșietor lipsit de tandrețe dar plin de umor idila lor se încheie nici cum memoria purgativă își vede de drum nici cub nici amor nici nimic nici căldură nici frig decît la picioarele dumatiale sticlă pisată și un morman de cristale pentru matinală spălări de amigdale ptiu

Efecte ale cutremurului din 1977 – demolarea clădirii avariate a palatului Pasajul Cooperativei

viața în șosete roz

pe ea o chema tom pe el jeanette
locuiau într-un cub de sticlă la periferia unui mare oraș
îi despărțea un perete de celofan pe care tom
scrisese cu ruj violet speranța mea este în mine
iar jeanette semnase terențiu adelphae actul trei
beau suc de roșii cu vodcă din singura cană păstrată
de la mary de salisbury bunica lor blîndă
și săritoare exilată în țara cangurilor
locuiau într-un cub de sticlă între o mănăstire eoliană
și scheletul unui trădător pașoptist
nu era un cub obișnuit ci unul fosforescent dăruit
celor doi de bunicul lor dinspre mamă wilhelm
măcelăritul mort și el într-o seară pe la nouă
locuiau într-un cub de sticlă fosforescent
îngropați în iubire și drog dezgropați uneori și
iar îngropați de james f canossa arheologul
fanatic de la capătul străzii douăzeci și
trei colț cu douăzeci și patru
locuiau într-un cub de sticlă fosforescent
erau fericiți pentru că se vedeau rar de

altfel cine putea ști dacă s-au văzut vreodată
ea murise poate de mult și el îi șoptea vorbe de duh
murise înțepată cu o andrea otrăvită sau
poate sufletul ei ușuratic se lipise de geam
ca o hartă a vechilor indii sau doamne cine
să știe poate cu gîtul întors către morcovii
suspendați din grădină să-și fi rupt carotida
locuiau într-un cub de sticlă fosforescent
și erau fericiți pentru că se vedeau rar
prea puține se știu despre istoria lui
plecase la oaste cu un trenuleț de cărbuni
pe front căzu glorios în noroaiele caucazului
cu obrazul lipit de postavul moale al patului puștii
dormea atît de adînc încît nimeni n-a îndrăznit
să-l trezească există ceva mai infam
decît să tulburi visele unui erou adormit
locuiau într-un cub de sticlă fosforescent
și erau fericiți pentru că se vedeau foarte rar
el își pierdea nopțile citind manuscrise pline de
praf despre arta de a citi viitorul în lobul urechii
ea se plimba răvășită de primul muson
și cădea în genunchi ca într-o catedrală de plută
el lustruia pînă la sînge un buddha de porțelan

și se gîndea că igrasia dulce de pe pereți e
chiar vitamina aceea așteptată de zecile de muribunzi
o ea adormea legănată de fanfaronadele lui
și visa o mlaștină gelatinoasă unde monstrul ei favorit
ronțăia un scarabeu nou născut și repeta hipnotizat
gislaine gislaine gislaine gislaine gislaine
locuiau într-un cub de sticlă fosforescent
și erau fericiți pentru că se vedeau atît de rar
ea n-a avut niciodată curajul să privească dincolo
să vadă fluturii lor de familie ieșind în tandem

înaintăm ca un jet prin jungla lui jumbo împrăștiind sporii
rutului boreal dar cine să ne mai audă respirația egală
polenizînd forturi și tabere incendiate bîzîitul albinei
în borcanul cu miere saliva purtînd sămînța de margarete
prin iarba uscată ne plimbăm printre simboluri moarte
crupe de elan boturi aburite salata din pădurea ursului
sînt depuse în urne mici cafenii unde sîntem
bîjbîim prin coridoare obscure și calde curenți
marini ne umezesc tălpile calcifiate tîrîm după
noi recife astmatice scoici și cochilii cu melci
pietrificați ca un strigăt în băile de la herculanum
unde sîntem ca prin coaja oului de trei zile respirăm
aerul fragil răcoarea gustoasă a sucului adunat în
miliarde de căușe unde sîntem ne plimbăm prin
tufișul memoriei gustăm din roadele ei zemoase
dar uite că lichidul gălbui e sărat și curge pe barbă

și parcă aș fi gladiatorul solar înțepat în inimă
privind orizontul mamă aș vrea să cobor din hamacul
suspendat între degetele tale moarte
mamă
aș vrea să mă nasc
bine îmi spune hai du-te
și am fost așezat într-un loc cu verdeață
cu crini de hîrtie plutind în ceața lichidă
pantaloni cu vipușcă bulevarde cu steaguri în bernă
portrete de oameni ai vremii desenate cu cretă
pe asfaltul încins cocoși de tablă mineri cu mustața
vicleană cîrnați și sandale afișe rupte pariul austriac
clădiri cu ferestre închise marfare și cuie bastoane de
cauciuc ziare mirese excursii șopîrle balcoane deschise
șoapte la capătul străzii lămîi și jambiere lanțuri și
fabrici de muștar aplauze pumni maxilare comprese
și am fost așezat într-un loc cu verdeață
și priveam și nu-mi aminteam nimic și mă simțeam
ca un mugure metalic ruginit în mărul de peste drum
ochiul meu lăcrima plin de musculițele aceluia început
de vară aș fi vrut să vorbesc dar limba se arcuise spre
craniu și moțăia în cîlțul urechilor
și nu-mi amintesc nimic
decît de cei doi bătrîni curioși ce mi-au pus un bănuț
de aur în palmă și s-au îndepărtat întrebînd come
se cheama în romena ființa acesta mic beat și desculța
ființa acesta tradiționale
fără ochiul și limba smulsa.

blestem modern

sonnia henje
să te calce
cu patina vremii

...Și încă un poem, recitat de el
nouă și scris în gazeta-panou
Dialog din holul Facultății de
Limba și Literatura Română:

La oglindă...

La oglindă
la oglindă
ursul cere
ursul cere
o lume reductibilă
la miere.

Nicolae Ceaușescu este întâmpinat de plăieși și oșteni la granița județului Prahova, într-o butaforie a culturii personalității

Haimanele Literare (Marian Neguțu și Vlad Mușat), Daria Maruseac, Corina Georgescu, Bianca Botoacă

Poetic Hub la Ploiești

Sâmbătă, 14 iunie a.c., la Cărturești Ploiești a avut loc Poetic Hub #18, în parteneriat cu Haimanale Literare. Poetic Hub, proiect inițiat și coordonat de Carmen Florea, aduce în fața iubitorilor de literatură poeți contemporani nedebutați. Poetic Hub se desfășoară de obicei în București, dar iată că am avut și o primă ediție ploieșteană, la care am avut bucuria să fim gazde. Ca la orice eveniment moderat de noi, atmosfera a fost relaxată.

Am invitat trei poete promițătoare, care scriu diferit: Daria Mariuseac, Corina Georgescu și Bianca Botoacă. Ultimele două sunt poete prahovence, pe care le-am invitat nu doar pentru că ne place cum scriu, ci și pentru că am vrut să avem alături de noi voci tinere din județul nostru. Poetele și-au citit textele în două sesiuni de lectură, evidențiind preocupările tinerei generații: singurătatea, alienarea, dragostea, mediul social și politic. Pe lângă lectură, invitatele au răspuns la întrebările moderatorilor și ale spectatorilor, care, spre bucuria noastră, au fost deosebit de curioși să afle detalii din „bucătăria” lor. În continuare, vă prezentăm poetele care au participat la eveniment și câteva poeme scrise de ele.

Corina Georgescu s-a născut pe 27 septembrie 2001, la Ploiești. A absolvit Facultatea de Sociologie și Comunicare la Universitatea Transilvania din Brașov, specializarea Comunicare și Relații Publice. Urmează să finalizeze masterul Gestiunea Campaniilor de Imagine, în cadrul aceleiași facultăți. A debutat în revista *Clivaj*. A fost fondator și moderator al proiectului cultural „Decopertat Brașov”. A câștigat premiul special de creație în cadrul Festivalului „Toamna Poeziei” organizat de Asociația „Artă de patru dimineți”. A apărut în antologia virtuală *Cardiopoemele iubirii*, coordonată de *Mezomorf*. Este pasionată de sociologie, studii de gen și muzică metal.

Episod pierdut

În iarna aceea
M-ai sunat la 8 dimineța
Să-mi spui că nu mai ajungi
Numărul apelat nu poate fi contactat
Te rugăm să încerci din nou...

Atunci am ales să îmi pun sufletul pe mod avion
Stând cu fruntea lipită de geam, cu buzele sub gulerul
puloverului meu
Îmi ciupeam cuticula de la degetul arătător
Curge ușor în jos un roșu cu gust de fier
Încăcios gust de fier
Doare, mă ustură, îmi trezește crizele de plâns de azi
noapte.
În bucătărie ai lăsat o ceașcă de cafea pe jumătate băută
Și un muc de țigară ce nu era al tău
Pentru că era rujat și supt
Cu siguranța plecării tale.

Am înlocuit coastele cu tije
Ca să susțină greutatea inimii deformate
Ai lăsat un întreg șantier în mine
Fluturi în stomac ce au trecut prin sudură
Au suferit modificări de volum
După ele au căzut reziduuri de flux
Tot în mine.

Veronica

Râsete mici și piciorușe înguste
Note care se preling pe tavan către geam
Mii de păpuși cu ochii reci ce nu vor învia niciodată
Ci doar prin proiecții inocente lipite de un zâmbet
spulberător de dureros
Tu – simpatică, dar capricioasă
Cusută într-un film de basm cu secvențe horror
Mama e un concept ipotetic de care atârni
Iar un sac îți colorează lumea pustie de paternitate.

Ceialți copii roiesc în jurul tău

Și muști din ei
Preferi să nu împarți mici momente de magie
Treci de la iarnă la primăvară
Iar educatoarea îți dojenește alegerile
Te înalți deasupra tuturor
Și cobori către necunoscutul dur
Al vieții celor care necuvântă.

Vulpea nu ajunge la struguri, ci la tine
Te încrezi în povețele ei de supraviețuire
Și când sentimentele te cuprind de dorul
Gratiilor de la pat și la sacul cu cap brunet
Brusc un greier îți dă speranța pierdută
De când ai ajuns la orfelinat.

Scumpă ființă cu onduleuri și ochi de chihlimbar
Mă uit la tine prin ecran
Și îți șterg lacrima de spaimă
A personajului ce-l joci de zeci de ani.

Întuneric sonor

E întuneric peste tot
Rece podeaua, reci sunt pereții
Tot mai departe, dar par atât de aproape de mine
Rochițele roz pică de pe mine
Îmi dezvăluie sacul de oase și mușchi pe care îl târâi în
ultimul plâns
Abdomenul mi-e legat cu sfoară și e tras
La fiecare mișcare spasmodică către locul cel mai
înfundat .

Nu ai voie să spui nu
Nu îți permiți să te lași mângâiată – acum îți dau o palmă
Eu întorc obrazul și îl pipăi cu palma dreaptă
Ca o formă de prăjitură
Palma intră în față și descopăr fața de acum
Iar rochițele roz acum sunt perdele 3XL
Palma dată a dispărut, s-a dezintegrat într-un mormânt
din Vișoara
Încă mai simt căldura ei, ea fost prima, dar și ultima.

Daria Maruseac (n. 25 iulie 1997, Suceava) este medic rezident în București, membră a Casei de poezie Light of ink din Suceava. A publicat texte în revistele *Tomis*, *Echinox*, *Steaua*, pe platformele literare *O mie de semne* și *Noise Poetry* și în antologiile *O tandrețe strict teoretică* și *Antologeek*. A avut lecturi publice la Noaptea albă a poeziei din cadrul Filit 2023, Disco Poetry Night, cenaclul Noise Poetry, Dialog poetic cu Lena Chilari și Cenaclul Matca.

spovedanie pentru învinși

deschid 3 cărți
timpul mi se termină și trebuie să cresc. repede
una e pentru un mod liniștit de a fi dramatic
una e neterminată
una e pentru tine. m-ai dus la numele omului ăsta
l-ai arătat cu degetul
înainte să mă ascund după un geam să mă întreb gata
povestea s-a terminat
mă simt învinsă de câteva zile și nu mai zic nimic
am spus că m-aș putea identifica
te-aș simți mai aproape știind că ai trecut prin asta
e doar un imbold subtil de fi cu adevărat învinsă
cerându-ți ajutorul

într-o zi voi fi foarte cuminte

mă voi așeza în prima bancă
voi fi de-a dreptul vizibilă
într-o zi voi fi foarte cuminte
foarte atentă
voi urmări totul cu ochii mari
impresionabili. cum mă știi și tu
într-o zi voi fi foarte cuminte
voi ridica mâna voi aștepta
momentul potrivit
voi răspunde exemplar
în propoziție
cum m-am pregătit de acasă
într-o zi voi fi foarte cuminte
voi pune întrebări
multe întrebări
voi da din cap impresionată
voi lua notițe și le voi citi pe toate
într-o zi voi fi foarte cuminte
profesorii vor sta la coadă
să mă mângâie pe cap
mă vor arăta tuturor
îmi vor face poze și le vor
purta în portofel
în carcasa telefonului
mă vor purta deasupra mulțimii

mă vor pune în ramă
într-o zi voi fi foarte cuminte
foarte pregătită
foarte admirată
mă voi așeza în prima bancă

permanența obiectelor

m-am trezit din somn
m-am strâns de mâini și de picioare
ca și cum le-aș fi măsurat le-aș fi verificat integritatea
am pus pe rând mâinile pe față
cum aș fi verificat de două ori
structura integritatea
cum mi-aș fi amintit de mine
aș fi fost departe și m-aș fi întors
apoi mi-era drag felul ăsta compact de fi
prin structurile care aparțin altora puțin și nimeni nu
aparține lor
o formă de libertate pe care să o deplâng și mă bucur

ai plecat și m-ai lăsat străină

strigă femeia asta către soț tată și câine
lângă o mamă sigură că lumea va muri înaintea ei
și nu știu care e tatăl care e soțul doar câinele
două femei cu istoric comun una în prelungirea celeilalte
ai plecat și m-ai lăsat străină
se agită odată cu zdrângănitul trenului
au început să muncească înainte de popularizarea durerii
și duc pierderea rămânând în stradă
strigă reproșează și blestemă
mă deranjează în mod special că vremea nu-mi reflectă
stările
cum face trenul pentru ele
nu ești bun cu mine și te temi să mă pierzi
doar foarte puțin
cum am avea un fond comun de afecțiune și îl consum eu
pe tot
ți-ai întins mâinile în prelungirea mea să-ți cer să rămâi
am fost sigură pe cuvinte și nu erau ale mele
ai plecat și m-ai lăsat străină

Bianca Botoacă (n. 16 iunie 2003, Comarnic) este studentă a secției de Regie Teatru în cadrul UNATC „I.L. Caragiale”, București. În timpul liceului a făcut parte din trupa de teatru „Mircea Albulescu” (Câmpina). În 2020 a realizat un scurt film documentar în cadrul atelierului *Primul meu film documentar*. Scrie poezie și proză. A început să își citească public poeziile participând la open mic-ul celor de la „Ăia cu poezia”, în 2022. În 2023 a publicat pe site-ul Liternet două proze scurte ce aparțin aceluiași univers: *Medeea* și *Lazăr Necredinciosul*.

Mama mea nu e o icoană,
e imaginea unui univers care se învâрте într-o centrifugă de metal.
E imaginea Bucureștiului
cu mizeriile aruncate în Dâmbovița,
secționată de betoanele totalitarismului.
Sufletul mamei mele se cutremură de 50 de ani ca apa când trece metroul pe sub ea.
A vegheat asupra mea ca Intercontinentalul peste centru,
asta înainte să-l cumpere capitaliștii,
să-i anuleze identitatea.
Am fost iconoclastă prima oară când am sărit să o palmuiesc.
O să fiu iconoclastă și la înmormântarea ei.
Nu cred că mama poate muri
mama va deveni hramul mănăstirii Ostrov,
căci ea nu a văzut niciodată Dâmbovița,
iar la 8 ani a fost botezată în Olt.

Aspect dintr-un spectacol omagial pe stadionul ploieștean, anii 1980

REPERE SENTIMENTALE

Cei ce ne-au dat nume (1)

Lucian Sabados

Când unul dintre redactorii dumneavoastră mi-a propus să scriu câteva materiale despre teatru m-am gândit că, dată fiind aniversarea din acest an a 76 de ani de existență a teatrului nostru, n-ar strica un mini-serial cu încărcătură istorică, dedicat acelor momente faste și luminoase din istoria sa.

Acest prim impuls a fost imediat „minat” de legitima îndoială a oportunității unui demers istoriografic într-o revistă lunară de cultură.

Dar, în al treilea moment al acestui elucubrant raționament, când era gata-gata să renunț la idee, mi-a sărit în ajutor gândul că, totuși, acest gest al meu ar putea fi interpretat ca o datorie morală achitată a celor 21 de ani petrecuți la conducerea acestui teatru.

Așadar, m-am convins să încerc o evocare subiectivă și sentimentală a perioadei 1991-2012, reflectată de câteva momente artistice de grație, adică a unor spectacole și artiști ce au adus strălucire teatrului, conferindu-i o valoare națională și chiar mondială.

Dar, cum nimic nu se naște din neant, ar fi firesc, ba mai mult, obligatoriu, să subliniez momente, personalități și spectacole ce au pregătit terenul izbânzilor artistice de după Revoluție. De aici și titlul, cumva pretențios și livresc (mă refer la albumul muzical al celor de la Phoenix, *Cei ce ne-au dat nume*) al primelor episoade din serialul nostru.

Anticipat de câteva încercări temerare de înființare a unui teatru în urbea noastră, precum momentul 1853 („Teatrul din Prahova”), momentul 1858 (solicitarea de înființare a unui Teatru Național în Ploiești, cu aprobare venită din păcate prea târziu, în septembrie 1859), momentul 1865 (când 151 de „nobili orășeni ploieșteni”, între care frații Luca și Iorgu Caragiale propun înființarea unui Teatru Român în orașul nostru), secolul XX avea să desăvârșească zbaterile, încercările și speranțele înaintașilor noștri.

Astfel că, de la 1 februarie 1949, Teatrul Sindicatelor Unite, inaugurat în 13 decembrie 1947, a devenit Teatrul de Stat, entitate artistică profesionistă; actul de naștere propriu zis a fost o Decizie a Consiliului de Miniștri din 15 aprilie 1949, ca și pentru alte câteva teatre din țară.

Prima premieră consemnată ca atare ține de o simbolică aparte, fiind vorba de un... Caragiale, respectiv *O scrisoare pierdută*, în regia directorului de atunci, Nicolae Kirițescu. Reținem câteva nume din distribuție, în fapt unii dintre eroii acestei prime perioade de pionierat a teatrului: Zephy Alșec, Nelly Cutava, Gigi Ionescu, Eugen Obreja, Vasile Slivineanu.

Treptat, acestui nucleu de actori li s-au alăturat alte nume ce au dat strălucire teatrului: Nelly Constantinescu, o mare creatoare de comedie, la fel ca și îndrăgitul Moț Negoescu.

Prima perioadă de glorie a adus-o în perioada 1953 – 1965 directoratul actorului de geniu Toma Caragiu, crescut în spiritul ploieștean. Această perioadă fastă a adus pe scenă spectacole care au consolidat la nivel național prestigiul

„TOMA CARAGIU”

NR. 51 (220) – IULIE 2025

teatrului nostru, precum *Nunta lui Krecinski* și *Slugă la doi stăpâni*, ambele regizate de Al. Braun, *Steaua fără nume*, *Doamna ministru* sau *Nunta lui Figaro*, în regia lui Harry Eliad, titluri ce au propulsat nume de actori care, ulterior, au conferit excelență teatrului, precum Maria Bondar, Mihai Mereuță, Consuela Roșu, Mihail Balaban, Maria Lăzăreanu, Dumitru Palade sau Lupu Buznea.

Această perioadă de cristalizare artistică a avut și un vârf ce a consacrat definitiv colectivul nostru în prim-planul teatral românesc. Mă refer la momentul când Toma Caragiu a avut inspirația să îl aducă în teatru pe viitorul mare regizor și dascăl, Valeriu Moiescu, creatorul marilor spectacole *De Pretore Vincenzo* de Eduardo de Filippo (1961) și *D’ale carnavalului* (1962).

Valeriu Moiescu, născut în Câmpina și format în Ploiești, a dezvoltat geniul interpretativ al lui Toma Caragiu, care ulterior a fost preluat de marele regizor Liviu Ciulei la Teatrul Bulandra din București în 1965.

Conceptul de „reteatralizare a teatrului”, în care a crezut Valeriu Moiescu, așezat pe „materialul” unor minunați actori precum Adela Mărculescu, Gina Trandafirescu, Aristide Teică, Lupu Buznea și Silviu Lambrino, alături de alte nume anterior menționate, în frunte cu însuși Toma Caragiu, au stârnit admirația criticilor de teatru. Se cuvin mențiuni speciale și pentru actorii Vera Varzopov, Nicolae Spudercă, Alexandra Polizu, ca și pentru tinerii scenografi Sergiu Singer, Gabriela Nazare și Ștefan Hablinski.

Pe parcursul ultimei sale stagiuni de la Ploiești (1964-1965) directorul Toma Caragiu a avut strălucita idee de a-l aduce ca regizor al teatrului pe Emil Mandric, pe postul ce

se vacantase prin plecarea lui Valeriu Moiescu.

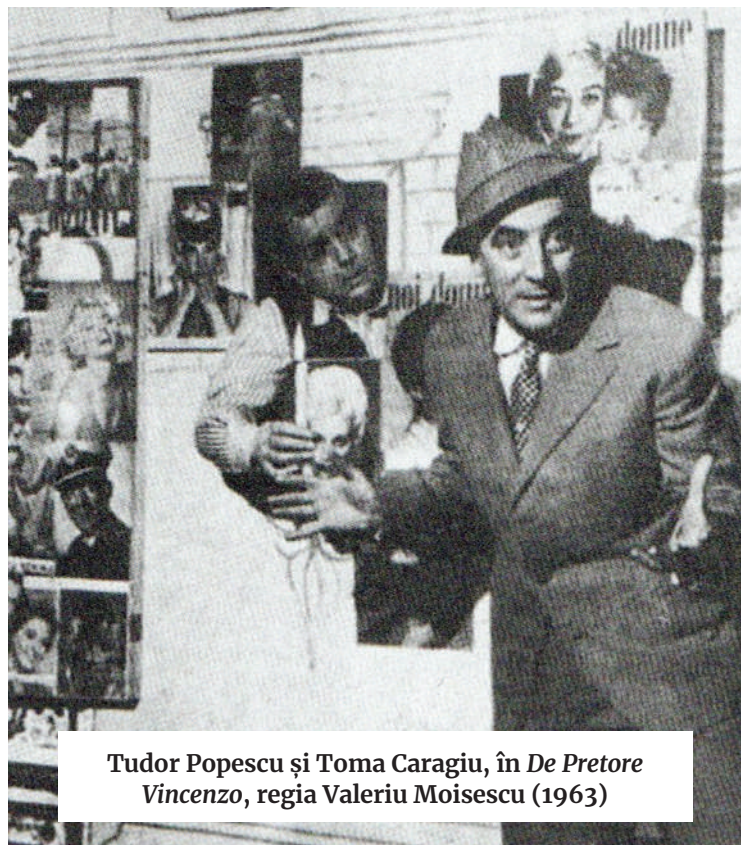
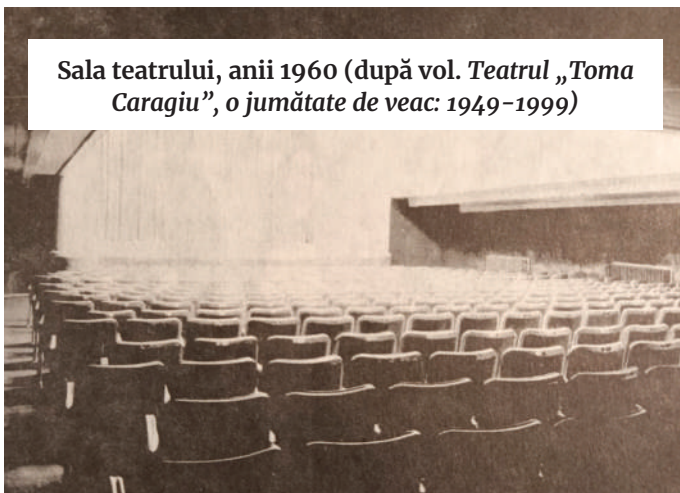
Cu spectacolul *Zoo sau Asasinul filantrop*, piesa francezului Vercors, regizorul Emil Mandric va deschide o nouă etapă de creație a teatrului nostru, adăugând actorilor deja menționați nume sonore precum George Măruță, Lili Carandino, George Bănică, Candid Stoica, Margareta Pogonat, Corneliu Revent, George Paul Avram și alții.

După acest mare success de critică dar și de „casă”, Toma Caragiu pleca din teatru cu fruntea sus, fericit că participase la consolidarea unui stil, stabilitatea unui teatru și mai ales afirmarea lui.

Sub aceste auspicii a preluat valorosul regizor Emil Mandric conducerea teatrului în toamna anului 1965.

Dar, despre directoratul și palmaresul său, ca și despre anii '70, perioadă de maturizare a teatrului ploieștean, în episodul următor.

Sala teatrului, anii 1960 (după vol. *Teatrul „Toma Caragiu”, o jumătate de veac: 1949-1999*)

Tudor Popescu și Toma Caragiu, în *De Pretore Vincenzo*, regia Valeriu Moiescu (1963)

Valeriu Moiescu par lui-même, pe coperta vol. alcătuit de Florica Ichim, 2007

Sunt doar un joker

Mihai Ioachimescu

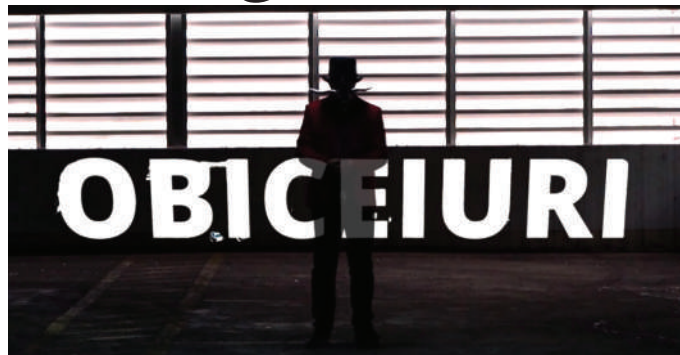
Cine nu îl cunoaște pe Silvan Apollo, cred că nu poate interpreta exhaustiv mesajul scurtmetrajului „Obiceiuri (Habits)” decât dacă este ajutat sau i se oferă o cheie. L-am cunoscut pe Silvan la Cenaclul de Tineret Orfeu, cenaclu găzduit de către Biblioteca Județeană Iorga și condus de poeta Ruxandra Nicoleta Bohat. Acum, la câțiva ani de când acesta și-a întrerupt activitatea, în vechea formulă, o spun, fără emfază, că a reprezentat un fenomen cultural al tinerilor artiști ai Ploieștiului. O simplă enumerare a celor care au trecut prin el și au lăsat o urmă vizibilă nu face decât să îmi întărească spusele. Ruxandra Nicoleta Bohat, Gore Maior, Marian Dragomir, Bogdan Costin Georgescu, Mihai Sandu, Daniela Nicoleta Enescu, Teodora Matei, Silvan Apollo și subsemnatul sunt câteva nume pe care iubitorii de poezie le cunosc cu siguranță.

Pentru că personajul central al acestui articol este Silvan Apollo, trebuie menționat neapărat că tânărul regizor este un admirator necondiționat și un mare fan al filmului fenomen „Joker”. Da, este vorba despre acel film cu Joaquin Phoenix despre care s-a vorbit și încă se vorbește în lumea filmului de artă de la Hollywood și nu numai. La una dintre întâlnirile noastre lunare, de la Biblioteca Județeană Nicolae Iorga, Silvan a venit costumat în Joker. Elegant, impecabil, atent la detalii, bizar, dar în primul rând original. Pe această cale îi invit pe cititorii care nu au vizionat producția „Joker” să o facă. După aceea, imediat, trebuie musai să vadă și filmulețul produs de Silvan Apollo. Asta este cheia despre care vă vorbeam ceva mai devreme.

Singurul sfat pe care vi-l dau, înainte de a vedea scurtmetrajul lui Silvan, este acela pe care îl dădea filosoful Nicolae Noica tinerilor discipoli de la Păltiniș: „Se poate scrie o carte bună și cu un pix de doi lei”. Eu zic că se poate face un film bun și dacă este filmat cu un telefon mobil.

Película tânărului regizor ploieștean este suspendată între vis și realitate. Analogia inspirată cu filmul american „Seven” transformă Ploieștiul într-o metropolă americană. Da, Ploieștiul nostru arată bine în filmuleț. Fie că este vorba despre Palatul Culturii, Catedrala Sfântul Andrei, Halele Centrale sau simple covrigării sau șaormerii. Coloana sonoră este una inspirată, iar chitaristul din filmulețul lui Silvan ne conduce în lumea muzicii bune, fie că este vorba despre „Paranoid”-ul lui Black Sabbath, Phoenix sau „Sweet Dreams” a lui Marlyn Manson. Apropos, această ultimă melodie este de fapt a celebrului grup Eurythmics, grup compus din Annie Lenox și Dave Stewart.

Silvan interpretează și rolul principal al acestui filmuleț ancorat în lumea magiei și a misticului. Obsesia cărților

de joc se pare că vine de undeva din copilărie. O copilărie de unde apare doar figura unui tată preocupat de descifrarea unor coduri pe care le propun cărțile de joc. Și personajul nostru principal este unul solitar. Lămpița din cameră care semnifică planeta Saturn (numit de astrologi Marele Malefic) nu face decât să potențeze o poveste ușor tenebroasă, fantastică, dar atractivă pentru spectatorul curios să vadă cum se termină această șaradă. Aș adăuga și o ușoară doză de supranatural, doză preluată probabil din stilul scrierilor lui Stephen King. În frumoasa bibliotecă din apartamentul de lângă Spitalul Județean apare și „Harry Potter” carte pe care Silvan o răsfoiește cu nesaț la ceas de seară. Fascinația regizorului pentru fantastic este prezentă de fapt pas cu pas. De altfel, personajul principal este plin de superstiții, fie că ele sunt legate de căderea unui cuțit sau de mesajul pe care-l transmit cărțile de joc. Mă așteptam să văd și cărți de tarot în filmuleț, dar ele nu apar. Inspirată alegerea vestimentară, și mă refer la costumul roșu al Jokerului și elegantul baston aristocrat al personajului care invadează și obsedează protagonistul acestui film.

Finalul filmulețului și mesajele telefonice, pe care Silvan le primește de la prietenul sau cel mai bun, ne pun serios pe gânduri. Rutina și povestea derulată sunt practic un vis, de vreme ce Silvan nu a călcat nicio zi la serviciu. Replica obsedantă „Ești al meu” aduce puțin cu mult mai celebra replică „Știu ce ai făcut vara trecută” prezentă în filmul de groază care a fascinat toată generația tânără.

Ca puncte nevralgice aș adăuga dialogurile ușor mecanice cu șeful și prietenul și imaginea ușor întunecată din timpul zilei. Aceste detalii trec pe un plan secund, iar filmulețul sporește și este potențat de un final care lasă spectatorul să își închipuie ce vrea. Cartea de joc a Jokerului, care apare în două ipostaze, pe final, este de fapt o pendulare între viață și moarte. Pe de o parte Silvan moare în cadă cu cartea de joc în mână, iar pe de altă parte chitaristul arde Jokerul primit și își continuă viața. Mi-a plăcut creația lui Silvan și cred că o să vă placă și vouă. Dacă película ar fi beneficiat și de o figură feminină de talia lui Lady Gaga filmulețul ar fi fost memorabil! Vizionare plăcută!

Portret de scriitor francofon: Katarina Marinčič

Katarina Marinčič (născută pe data de 25 iunie 1968 la Ljubljana) este romancieră, traducătoare și cercetătoare în istoria literaturii. Din 1994, este cadru didactic la Departamentul de limbi și literaturi romanice al Facultății de Litere din Ljubljana, unde este în prezent conferențiar pe domeniul literaturii franceze. Katarina Marinčič este autoarea a cinci romane și o culegere de nuvele. Primul său roman, *Prikrita harmonija* (*L'Harmonie cachée*) a obținut premiul Kresnik pentru cel mai bun roman sloven în anul 2001, volumul de nuvele *O treh* (*Trois*) a fost răsplătit cu premiul Fabula (2007) și romanul *Po njihovih besedah* (*D'après leurs propres paroles*, 2014) cu premiul Kritiško sito (*Le tamis des critiques*), decernat de către Asociația slovenă a criticilor literari. Cel mai recent roman al său, *Ženska s srebrnim očesom* (*La femme à l'œil argenté*), a fost unul dintre cele finaliste pentru premiul Kresnik pe anul 2022. Romanul *L'Harmonie cachée* a fost tradus în germană (*Die Verborgene Harmonie*, 2008), volumul *Trois* în franceză și macedoneană (2015). În 2023, primul său roman, *Tereza* (1989), a fost publicat în traducere sârbă, iar *D'après leurs propres paroles* a fost tradus în limba română (*Din spusele lor*) de către Paula Braga Șimenc la editura Casa Cărții de Știință, în anul 2020.

Diana Rînciog

În rândurile de mai jos, vă invităm să o cunoașteți pe această scriitoare francofonă din Slovenia prin interviul pe care a avut amabilitatea să ni-l acorde și pentru care îi mulțumim încă o dată:

Ce reprezintă pentru dvs. literatura în calitate de cititoare/ profesoară/ scriitoare?

Am crescut cu literatura, tatăl meu era scriitor. Când eram foarte tânără, îl priveam adesea muncind (el avea o excelentă concentrare, iar eu, care eram o fetiță foarte cuminte, nu îl deranjam). Am avut impresia că munca sa îl făcea foarte fericit și de aceea am dorit și eu să devin scriitoare. Mai mult și mai important, tatăl nostru ne încuraja să citim, pe mine și pe sora mea, într-un mod profund și a știut să ne sugereze cărți care ne-au atras spre literatură. Consider că rolul meu de profesor este chiar acesta : să recomand tinerilor cărți ce îi vor îndrepta spre lumea literaturii. Odată trecut acest prag, ei vor ști să meargă mai departe. Chiar dacă nu discut niciodată cu studenții despre cărțile mele, ei mă inspiră în activitatea mea de scriitor. Nu sunt foarte numeroși, dar în fiecare an întâlnesc tineri interesați de cărți. Cred că literatura va rămâne importantă vreme îndelungată de acum înainte, mai ales pentru că modul ei de exprimare este limba, care rămâne, totuși, instrumentul nostru fundamental de comunicare.

Care este bioritmul dvs. ca scriitoare? Scrieți dimineața sau seara, în timpul zilei, în week-end, la calculator sau folosind stiloul, foaia de hârtie?

Să mă trezesc devreme nu e pentru mine, cred că momentul propice pentru a începe ziua de lucru este spre ora 10. În perioadele când scriu, încerc să îmi planific celelalte angajamente pentru a mă putea concentra pe scris. Scriu dimineața, apoi câteva ore după-amiaza. Mi se întâmplă adesea să rămân așezată la biroul meu pentru mare parte din zi, fără să scriu mult, apoi spre seară, scrisul începe, în sfârșit, să curgă. Dar, dacă nu aș fi petrecut după-amiaza la

biroul meu, nu ar fi funcționat, o știu din experiență. Scriu la calculator și îmi plac, de asemenea, cărțile electronice. Din acest punct de vedere, nu sunt conservatoare, mijlocul meu de exprimare este limba, nu creionul, stiloul sau hârtia.

Care sunt scriitorii dvs. favoriți, cărțile de căpătâi?

Când eram foarte tânără, adolescentă chiar, scriitorii mei preferați erau Dickens și Tolstoi, pe care îi admir în continuare. Am fost fascinată de cartea lui Dumas, *Contele de Monte-Cristo*. Puțin mai târziu, Proust, care este la originea învățării limbii franceze, în ceea ce mă privește. Pe noptiera mea, mărturisesc că am foarte des romane polițiste. Îi admir talentul Agathe Christie, dar și pe al câtorva autori britanici mai noi, precum Anne Cleeves și Barbara Nadel.

Ce recomandați pentru a reciti din literatura universală?

În acest moment, *Război și pace* de Tolstoi, pentru profunzimea sa înțelepciune și pacifismul său puternic, intransigent.

Care sunt pasiunile dvs., deviza în viață sau citatul favorit?

Esența vieții mele, ca pentru majoritatea oamenilor, este fericirea celor apropiați. Sunt o persoană destul de pragmatică și nu am neapărat o maximă pe care o urmez în viață. Printre citatele care m-au impresionat, primul care îmi vine în minte este al lui Stephen Fry, care spune că lucrul cel mai important pe lume este, probabil, gentilețea.

Care sunt impresiile dvs. despre România? (limbă, tradiții, gastronomie, literatură, teatru, cultură în general, mentalități)

Am vizitat România pentru prima dată în anul 1991, când urmele vremurilor dificile erau încă foarte vizibile. Am fost chiar de atunci impresionată de amabilitatea oamenilor, de frumusețea peisajelor. Printr-o coincidență, am revenit de mai multe ori în anii următori. Este o viziune idealizată din exterior, dar am sentimentul că România este o țară care progresa continuu. Este unul dintre motivele pentru care îmi place să mă întorc în țara dvs., pentru că asta mă face optimistă. Limba română, pe care din păcate nu o vorbesc, dar pe care o înțeleg destul de bine, mă fascinează mereu prin amestecul de cuvinte de

origine latină și slavă, iar asta îmi dă senzația de familiar. Bucătăria românească nu m-a dezamăgit niciodată și sunt încântată de respectul oamenilor pentru produsele locale și fidelitatea creativă față de tradiție. Lucrurile pe care le admir în domeniul artei și culturii sunt prea numeroase pentru a le enumera. Aș cita două. La Sibiu, care nu e un oraș mare, pot asista în fiecare săptămână la un excelent concert simfonic. Asta mi se pare semnificativ. Și, pentru a mă limita la un singur artist român, Cristian Mungiu este, după părerea mea, unul din cei mai mari realizatori de film actual.

Planuri de viitor în ceea ce privește literatura; rolul traducerilor

Scriu acum un roman cu o protagonistă care, la începutul poveștii, spre anul 1900, este o fetiță provenită dintr-o familie bogată, de undeva din Europa Centrală. Această fetiță observă foarte atent lumea înconjurătoare de când era foarte mică și păstrează acest obicei până la o vârstă avansată. Traducătorii? Ei sunt pentru mine veritabili eroi dezinteresați ai literaturii. Mediatori, dar și creatori. Nu știu în ce măsură se aplică și limbii române, dar traducătorii sunt cel puțin la fel de responsabili de existența limbii mele, slovena, pe cât sunt scriitorii.

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ION IONESCU-QUINTUS (1875-1933)

Dorin Stănescu

Pentru ploieșteni și urbea lor, numele Quintus are puterea de a trezi nostalgii ale unei lumi idilice din primele decenii ale veacului al XX-lea, o lume dispărută după care mulți jinduiesc. Quintus echivalează azi cu un brand al orașului de odinioară. Este în egală măsură sinonim cu istoria Partidul Național Liberal, cu spiritul ploieștean al La Belle Epoque, cu nostalgiile balurilor eclatante, cu umorul de bună calitate, exprimat mai ales prin epigrame, capitol la care talentul literar al familiei Quintus a excelat. Evocarea prezintă se datorează faptului că se împlinesc, luna aceasta, 150 de ani de la nașterea lui Ion Ionescu-Quintus, politician, literat de frunte al urbei Ploiești, iar rândurile de față își propun să îi rememoreze biografia.

Tușe biografice

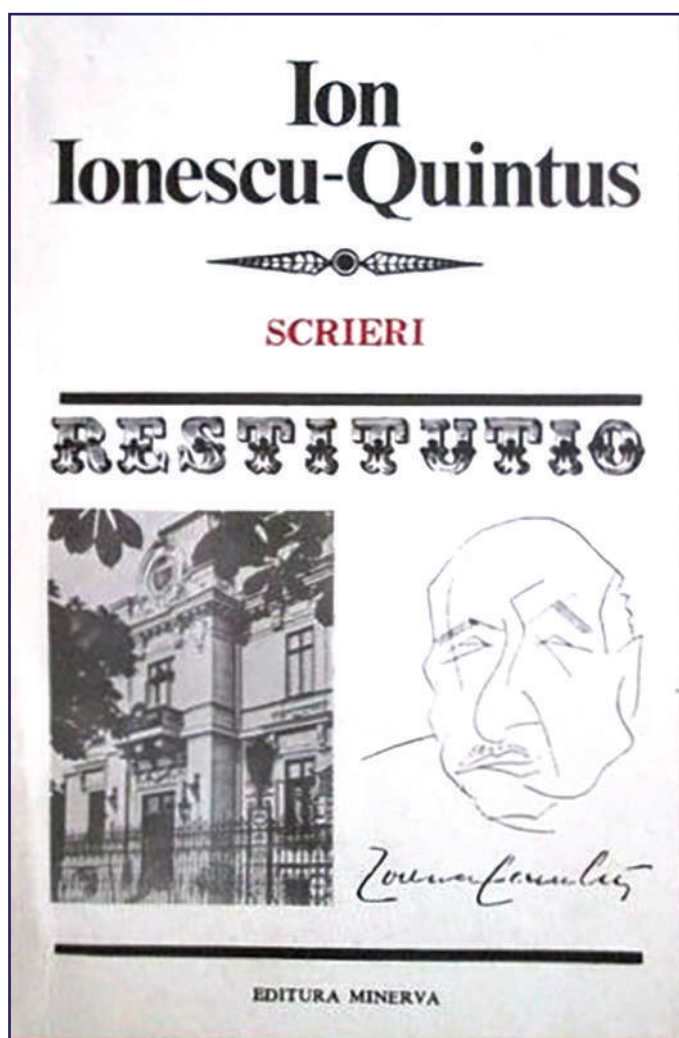
Ion Ionescu-Quintus se naște la 16/29 iulie 1875, în familia lui Ghiță Ionescu, un ploieștean înstărit, pe care anecdotică locală l-a reținut (e desigur doar o legendă) că i-ar fi făcut cadou țarului Rusiei aflat la Ploiești la 1877, un tablou al unui mare pictor francez al acelor vremuri. Fiind al cincilea copil al familiei Ionescu, mai târziu, Ion Ionescu și-a adăugat și particula Quintus la numele său. Educația lui Ion Ionescu-Quintus s-a desfășurat după canoanele clasei sociale din care făcea parte – școala primară, liceul Sf. Petru și Pavel, iar mai apoi Facultatea de Drept a Universității din București. În această perioadă a studiilor începe să frecventeze și cercurile literare din capitală și să cocheteze cu ideile socialiste. Să nu uităm că, în epocă, la Ploiești, prin C. Dobrogeanu-Gherea, mișcarea socialistă era puternică și atrăgea elita intelectuală a țării. Iată și cum descrie, peste ani, un reporter al ziarului *Adevărul* (an

47, nr. 15243, 15 septembrie 1933), acea perioadă a sfârșitului de veac din București: „... fiu al bancherului ploieștean George Ionescu. A început prin a frecventa mediul literar al Bucureștiului de acum treizeci și cinci de ani. Un număr mai mare de tineri scriitori, toți socialiști, cu aspirații socialiste, alcătuiau acest mediu. Erau toți oameni à la *Sărmanul Dionis*, cari bani nu vedeau cu secolele și vin cu lunile... Între ei Quintus era băiatul bogat. El nu ducea lipsă de nimic și-și putea permite unele gesturi cari sărăciei îi păreau fantastice..., dar Quintus parcă ținea să fie iertat că nu e la fel de sărac ca ceilalți...Își alesese cel mai dificil gen poetic: epigrama. În general, nu mulți au reușit în acest gen poetic...Era natural ca nici Quintus să nu fi scris numai perle. În general el improviza epigramele sale. Dar prietenii și cunoscuții din boema literară nu-l cruțau. Gluma și ironia erau la dânsii unicul bun la care nu înțelegeau să renunțe... Mai târziu Quintus a devenit ...om serios”. Debutul în publicistică al lui Ionescu-Quintus are loc în 1895, în 1896 publică și primul volum – *Epigrame*. Colaborează la *Adevărul*, *Flacăra*, *Drapelul*, *Lumina* etc. Patima aceasta pentru scris este una care nu lasă loc de interpretări, iar epigramistul Quintus nu încrucișează doar vorbele de duh prin epigrame, ci dacă e cazul, chiar și spada. Ziarul *Constituționalul* din 29 august 1898 publică o scrisoare a lui Victor Bilciurescu, și el publicist, azi aproape uitat, care a scris o cronică defavorabilă despre epigramele lui Quintus, acesta l-a provocat la duel, iar Bilciurescu, pentru a evita duelul, a retractat cele scrise... De altfel, presa de la începutul secolului al XX-lea îl consemnează mai mereu ca martor în duelurile tinerilor din lumea bună a Ploieștiului. Omul Ion Ionescu-Quintus a fost un personaj care a iubit viața, femeile și care, după cum reiese din presa timpului, a dus mai departe acea tradiție a petrecerilor cu ștaif ale lumii liberale din secolul al XIX-lea, petre-

ceri pe care uneori maestrul Caragiale le-a ironizat în scrierile sale. A fost și colecționar de artă, iar acest lucru se va reflecta asupra posterității sale. Căsătorit pe la 1910 cu actrița Marioara Voiculescu, Ion Ionescu-Quintus a atras supărarea tatălui său care l-a dezmoștenit. Din acest mariaj s-a născut un fiu, Paul Ionescu-Quintus. La scurt timp cuplul s-a destrămat, deoarece, spun sursele noastre, avocatul și proaspătul lider al tinerilor liberali ar fi fost cel vinovat. Oricum ar fi, în anul 1916, Quintus s-a căsătorit cu Marioara Naumescu, care i-a dăruit doi fii – Mircea și Nelu.

Revenind la parcursul profesional și politic, Ion Ionescu-Quintus se înscrie în Baroul Prahova în 1904, iar profesia de avocat îi va fi ocupație până la sfârșitul vieții. Ion Ionescu-Quintus intră în politică undeva pe la 1899, alegând ca orice ploieștean impartial, Partidul Național Liberal, fiind apropiat de Alexandru Radovici și gruparea „generoșilor” din PNL. Este cooptat în comitetul de redacție al publicației locale *Lumina*, iar în 1908 ajunge președinte al organizației de tineret a PNL Prahova. Din 1907 îl aflăm ca parlamentar de Prahova, iar din 1909 este și vicepreședinte al liberalilor din Prahova. Ion Ionescu-Quintus va avea această calitate de membru al parlamentului pentru o lungă perioadă de timp: 1907-1910, 1914-1917, 1918- 1920, 1920-1921, 1922-1926, 1927-1928. Va fi între 1922-1926, în timpul acelei mari guvernări liberale a lui Ion I. C. Brătianu, vicepreședinte al Camerei Deputaților, iar colegii din acest for vor aprecia eleganța și capacitatea sa intelectuală. În vremea Primului Război Mondial, Ion Ionescu-Quintus se află în pribegie în Moldova, apoi în Rusia țaristă, iar fiul său Mircea se va naște în pribegie. Revenit în 1918 în țară, va fi numit în decembrie același an primar interimar al Ploieștiului și va fi edil vreme de un an, însă timpul scurt și perioada de după război cu greutățile sale, nu i-au oferit ocazia de a avea împliniri edilitare de marcă. Mai degrabă a bifat această funcție în cariera sa. Tot în 1918, el a devenit și liderul PNL Prahova. De altfel, din 1918 și până în 1926 va conduce liberalii prahoveni. Începe să fie contestat în partid, iar Dem(Dimitrie) Nicolaescu preia conducerea filialei Prahova a PNL. Din acest moment pornea un lung război intern, iar arbitrajul lui Ion I. C. Brătianu, I. G. Duca, lideri și personalități naționale ale PNL, va fi în zadar. Nici soluția de compromis de a fi președinte de onoare nu i-a părut rezonabilă lui Quintus, care va fi în război cu D. Nicolaescu și susținătorii săi până la moartea sa survenită în 1933. Din acea perioadă de după război, în 1921, alături de Toma T. Socolescu a participat la înființarea Bibliotecii Populare Nicolae Iorga, dar și la alte inițiative – înființarea școlii secundare de gradul II, a Pinacoteicii Municipiului Ploiești, membru în comitetul de inițiativă pentru ridicarea unui bust al lui I. L. Caragiale etc.

În toamna anului 1933, pe 12 septembrie, la numai 58 de ani, Ion Ionescu-Quintus se stinge din viață, răpit de o

boală pe care presa vremii a trecut-o sub tăcere și care l-a chinuit luni întregi. La moartea sa, societatea ploieșteană, dar și cea românească l-au onorat și i-au elogiat sacrificiul pentru binele public. A fost înmormântat la cimitirul Viișoara din Ploiești. Presa locală, dar și cea națională au relatat pe larg evenimentul morții sale, iar ziare precum *Adevărul*, *Universul* și *Viitorul* i-au creionat portrete meritorii. Iată și un astfel de exemplu: *Viitorul*, oficiosul PNL, publica pe prima pagină a numărului din 14 septembrie 1933 următoarele gânduri despre Ion Ionescu-Quintus: „El era un devotat al ideii liberale și de acolo îl regăsim sub steagul Partidului Național Liberal, luptând decenii întregi cu pasiunea, dar și cu urbanitatea intelectualului. Literatura noastră îl revendică de asemenea pe Ionescu-Quintus pentru atât de elegantele sale epigrame în care ironia cea mai fină se unește cu *point*-a cea mai reușită. Moartea lui I. Ionescu-Quintus lasă un mare gol, greu de îndeplinit, iar partidul liberal, al cărui soldat devotat a fost, depune priosul sentimentelor de recunoștință pentru sufletul ales ce-l pierdem”.

Peste timp, memoria lui a fost fluctuantă și consemnată conjunctural. Sub regimul comunist, despre politicianul Quintus nu se vorbește, ci doar în presa literară se menționează epigramistul Quintus, iar aici a ajutat mult

faptul că George Călinescu l-a inclus și citat în magistrala sa *Istorie a literaturii...* Desigur, epigramele lui Ion Ionescu-Quintus sunt azi lecturate doar de specialiști, iar ca om politic anvergura și amintirea sa rămân la nivel local.

O altă permanență în viața orașului este frumoasa clădire care a fost locuința familiei Quintus, înstrăinată de aceasta, care după diverse destinații servește ca sediu al Muzeului Județean de Artă Prahova. În anul 2005, Muzeul a primit numele lui Ion Ionescu-Quintus, chiar dacă au fost și voci care au contestat această atribuire.

Revirimentul memoriei lui Ion Ionescu-Quintus a fost

favorizat și de contextul în care fiul său, Mircea Ionescu-Quintus, a jucat în primele trei decenii de la revoluția din decembrie 1989 un rol important în prim planul politicii românești – ministru, președinte al Senatului, șef al PNL și președinte de onoare al acestui partid. Mircea Ionescu-Quintus și-a onorat părintele și cu pietate a contribuit la reșezarea numelui său în galeria politicianilor liberali ai orașului din primele decenii ale secolului al XX-lea. Dincolo de aceste considerente, Ion Ionescu-Quintus este o parte însemnată a istoriei locale, iar numele Quintus rămâne un brand al Ploieștiului din secolul trecut.

Directoarea liceului „I.L. Caragiale”, Aspazia Cojocaru, alături de legendarii sportivi Ilie Năstase și Ion Țiriac, la o întâlnire cu elevii liceului (1976).

TOPONIMELE PODENII VECHI ȘI PODENII NOI

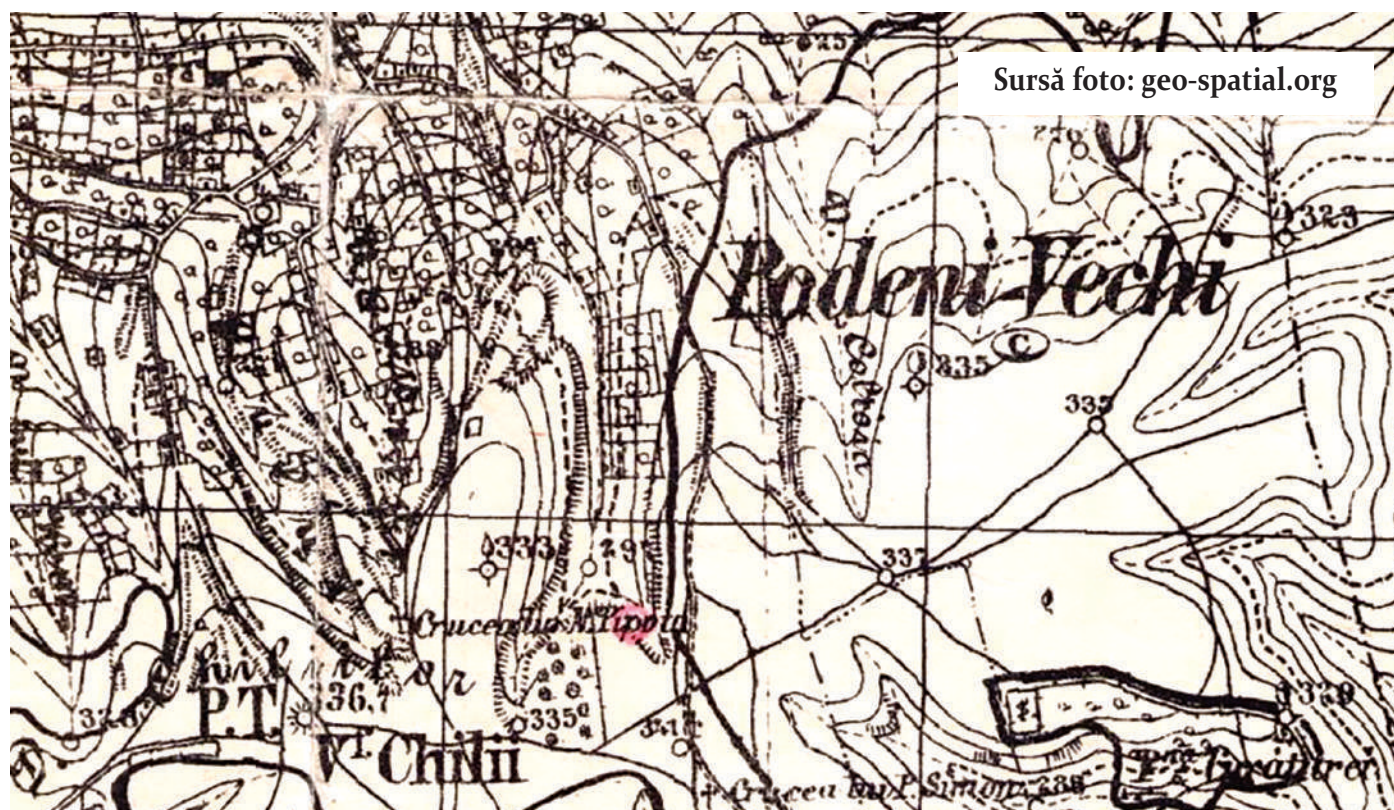
Alexandru-Ionuț Cruțeru

Podenii Vechi și Podenii Noi sunt două sate care pot trece cu ușurință neobservate în peisajul istoric și cultural prahovean actual, fiind ascunse în depresiunea Măgurele, la oarecare distanță față de căile majore de comunicație și de centrele urbane. Deși au avut o istorie comună, destinul

a făcut ca ambele așezări să se afle astăzi în unități administrativ-teritoriale distincte, Podenii Vechi intrând în alcătuirea comunei Bălțești, în vreme ce Podenii Noi, în comuna cu același nume. În ciuda acestei anomalii, dictate, probabil, de rațiuni administrativ-economice și demografice, Podenii Vechi și Podenii Noi formează în continuare o pereche toponimică evidentă. Din aceste considerente, se

cuvin câteva lămuriri atât în privința denumirii cât și a particularităților lor istorice. În legătură cu toponimul *Podeni*, se pot avansa cel puțin trei ipoteze de lucru: prima ar fi cea conform căreia Podeni ar desemna locuitorii așezați pe un „pod”, înțelegând prin acest termen popular o suprafață de teren cvasiuniformă. Având în vedere poziția geografică ocupată de cele două sate, explicația este plauzibilă. A doua ipoteză pornește de la supoziția că podenii au avut cândva legătură cu confecționarea podurilor, elemente necesare ale infrastructurii de transport, sau, cel puțin, se ocupau cu supravegherea acestora, în vederea perceperii unor taxe de trecere (pe modelul podului mobil de peste Ialomița, care a dat numele așezării Podul Văleni). Deși prezintă un aspect credibil, aceste explicații nu au acoperire în tradiția meșteșugărească a locului și nici în documentele istorice. Nicăieri nu se specifică faptul că Podenii Vechi și Podenii Noi ar fi fost sate specializate în fasonarea lemnului, sau că s-ar fi ocupat de colectarea unor dări speciale, mai ales că ele nici nu însoțeau vreun curs de apă important. A treia ipoteză etimologică a toponimului Podeni pornește de la semnificația pe care o avea cuvântul „podani” în perioada medievală, respectiv, cea de rumâni sau țărani dependenți. În sprijinul acestei semnificații uitate, istoricul Gheorghe I. Brătianu în lucrarea *Sfatul domnesc și adunarea stărilor în Principatele Dunărene*, aducea ca temei următorul pasaj de la cronicarul Radu Popescu: „slujitorimea care era de rădica numai ea haraciul împărătesc, pe toți i-au strâns de i-au făcut podani prin satele lui și ale rudelor lui Cantacuzinii” (Gheorghe I. Brătianu, 1995, p.

100). Iată explicația care ni se pare cea mai apropiată de adevăr: toponimul Podeni, care în trecut a circulat preponderent sub forma *Podeni*, își are originea în substantivul *podani*, desemnând o populație aservită, întocmai ca toponimele *Atârnați*, *Vecini* sau *Rumâni*. Când și de către cine au fost mai întâi obidiți locuitorii este greu de spus. Istoricul Melentina Bâzgan înregistra ca primă atestare documentară pentru oiconimul Podeni, din cuprinsul județului Săcuieni, data de 6 iunie 1636 (M. Bâzgan, 2004). Cu certitudine însă, aceasta nu marchează începutul propriu-zis al așezării cu acest nume. Pe baza documentelor din secolele XVII-XVIII se poate afirma că satul Podeni s-a numărat printre obștile libere care, la un moment dat, au picat în mâna boierimii. Cât despre perechea Podenii Vechi - Podenii Noi, acesta și-a făcut apariția relativ târziu, din nevoia de a face o distincție pe plan fiscal între vatra veche a satului și cea nouă, populată cu rumâni boierești, undeva pe parcursul secolului al XVIII-lea. Că Podenii Vechi a fost leagănul unei mici boierimi locale, pe care s-a sprijinit puterea domnească în teritoriul județului Săcuieni, se poate cunoaște mai limpede din veacul al XVIII-lea. Acest nucleu social reprezentat de boiernașii din Podeni era închegat pe la 1700, când este așezat pe celebra hartă a Valahiei, publicată la Padova de Stolnicul Constantin Cantacuzino. Mai mult decât atât, observăm că boierii din Podeni sunt convocați deseori la tranzacțiile funciare din zona Văii Teleajenului, fie ca martori, fie chiar ca hotarnici. Andornie Podeanul, de pildă, se număra printre boierii însărcinați cu realizarea noii hotărnicii a moșiei Aricești din județul Saac,

Sursă foto: geo-spatial.org

la 27 noiembrie 1819. Profitând de poziția lor socială privilegiată, boierii din Podeni și-au extins cu timpul posesiunile și în afara moșiei de baștină. Una dintre zonele preferate, în care au găsit teren prielnic pentru a se infiltra, a fost aceea a comunelor Ariceștii Zeletin și Surani de astăzi. Majoritatea documentelor care s-au păstrat și se găsesc la Biblioteca Academiei Române, amintesc pe logofătul Stoica, fiul lui Ona căpitanul din Podeni. La 20 noiembrie 1703, acesta cumpără 100 de stânjeni de moșie, partea lui Dobre, fiul lui Vlad din Aricești (BAR, Doc. ist. CMLXXIII/32). Ulterior, în 1706, același logofăt Stoica cumpără a treia parte din moșia lui Neagoe, fiul lui Neagoe din Aricești, care îi datora celui dintâi 14 taleri și jumătate (BAR, Doc. Ist. CMLXXIII/33). În sfârșit, în noiembrie 1708 se încheia tranzacția dintre logofătul Stoica din Podeni și Manasia călugărul

din Surani, pentru un loc de fân de la odaie (BAR, Doc. Ist. CMLXXIII/25). O lumină nouă asupra importanței economice a Podenilor aruncă zăpisul lui Ștefan Dudescu, biv vel Paharnic, din 9 februarie 1747, prin care se învoiește cu părintele Metodie, Episcopul Buzăului, să-i vândă 300 de vedre de păcură „din păcurele domnești de la Podeni”, pe care el le cumpăraseră (BAR, Doc. Ist. CXXVII/96). Astfel ni se confirmă implicarea domniei ca actor local în exploatarea păcurei, resursă care nu se extrăgea doar la Matîța și Hizești (Păcureți), ci și aici, la Podeni. La catagrafia bisericilor din județul Saac, realizată în anul 1832, satul Podenii Noi figura cu o biserică de piatră, zidită pe moșia „boernașilor Podeni” (deveniți ctitori, așadar), în timp ce satul Podenii Vechi figura cu o biserică construită din lemn, pe moșia megieșească (DANIC, Logofeția pricinilor bisericesti, Dos. 125/1832).

NOTE

1 Manasia călugărul din Surani era Jipa Căpitanul din Vernești, un boiernaș destul de influent la cumpăna secolelor XVII–XVIII, care spre sfârșitul vieții a luat cinul monahal la schitul Surani.

BIBLIOGRAFIE

Biblioteca Academiei Române, Doc. Ist. CMLXXIII/32; Doc. Ist. CMLXXIII/33; Doc. Ist. CMLXXIII/25, Doc. Ist. CXXVII/96
Bâzgan, Melentina, *Județele Țării Românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Editura Cartea Universitară, București, 2004.
Brătianu, Gheorghe I., *Sfatul domnesc și adunarea stărilor în principatele române*, Editura Enciclopedică, București, 1995.
Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, Fondul Logofeția pricinilor bisericesti, Dos. 125/1832.

Aspecte din expoziția Ioan Popescu de la Casa Sindicatelor, 1976

Franz Jonas, președintele Austriei (stânga, cu ochelari), ascultă explicațiile lui Nicolae Simache (dreapta), în casa-muzeu „I.L. Caragiale”, 12 septembrie 1969.

Vizita lui Charles de Gaulle în România; la Ploiești; primar: Gheorghe Alecu (primul din dreapta); alături, prima doamnă a Franței, Yvonne de Gaulle, cu un buchet mare de flori; în centru: Nicolae Ceaușescu și Dumitru Balalia, prim-secretarul județului. După ce la 13 mai 1968 Parisul era zguduit de grevele studenților și ale muncitorilor (peste 1 milion de oameni în stradă), a doua zi președintele de Gaulle începe vizita sa în România (14-18 mai 1968), de mai multă vreme planificată.

Strada Lipscani, 1976, văzută din Casa Albă

